ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία

Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) και

Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ)

Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων

Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού ΠΔΕ

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή .....

2. Αναπτυξιακές ανάγκες και δυνατότητες σε εθνικό επίπεδο και η συμβολή των δημοσίων επενδύσεων .....

2.1 Αναπτυξιακές ανάγκες για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών προκλήσεων.

2.1.1 Ενίσχυση της απασχόλησης και περαιτέρω μείωση της ανεργίας.....

2.1.2 Μακροοικονομικές εξελίξεις και ενίσχυση εισοδημάτων .....

2.1.3 Δημογραφικές εξελίξεις.....

2.1.4 Ψηφιακός μετασχηματισμός και καινοτομία .....

2.1.5 Κλιματική κρίση και πολιτική προστασία .....

2.1.6 Λοιπές προκλήσεις.....

2.2 Αναπτυξιακές δυνατότητες από την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων .....

2.2.1 Γεωγραφική θέση.....

2.2.2 Φυσικό περιβάλλον και κλίμα .....

2.2.3 Πολιτιστική κληρονομιά.....

2.3. Η συμβολή των δημοσίων επενδύσεων .....

3. Η εμπειρία και τα διδάγματα της Προγραμματικής Περιόδου 2021- 2025 .....

4. Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2026-2030 .....

4.1. Άξονες Σχεδιασμού και Συστατικά στοιχεία ΕΠΑ 2026-2030.....

4.2. Αναπτυξιακοί στόχοι.....

4.2.1 Κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη.....

4.2.2. Ανάπτυξη υποδομών και μεταφορών .....

4.2.3. Πολιτική προστασία και κλιματική αλλαγή.....

4.2.4. Καινοτομία, εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα .....

4.2.5. Ψηφιακός μετασχηματισμός και τεχνητή νοημοσύνη .....

4.2.6. Πράσινη ανάπτυξη και πράσινος μετασχηματισμός.....

4.2.7. Υποστήριξη προγραμμάτων.....

Παράρτημα: Αντιστοίχιση προτεραιοτήτων με ειδικούς στόχους, ανάγκες και δυνατότητες ανά αναπτυξιακό στόχο .....

5. Προϋπολογισμός ΕΠΑ 2026-2030 και κατανομή.....

6. Επιδιωκόμενα αποτελέσματα.....

1. Εισαγωγή

Με τον ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167) ενεργοποιήθηκε το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) και θεσμοθετήθηκε ένα ολοκληρωμένο σύστημα για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ). Με το ΕΠΑ εισήχθησαν η μεσοπρόθεσμη στοχοθεσία και η υπαγωγή των παρεμβάσεων του ΑΠΔΕ σε στρατηγικούς στόχους, ιεραρχούμενες αναπτυξιακές προτεραιότητες και επιδιωκόμενα αποτελέσματα από την εφαρμογή του.

Τα Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ) και Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΠΠΑ), τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του ΕΠΑ, και τα οποία καταρτίζονται από τα αρμόδια Υπουργεία και τις Περιφέρειες και εγκρίνονται με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού, περιλαμβάνουν τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του αντίστοιχου φορέα, με βάση τον προγραμματισμό του ΕΠΑ και την κατανομή των πόρων του ΕΠΑ που του αναλογούν.

Οι προγραμματικές περίοδοι του ΕΠΑ έχουν πενταετή διάρκεια. Η πρώτη προγραμματική περίοδος ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου 2021. Το ΕΠΑ 2021-2025 διαμορφώθηκε σύμφωνα με το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάταξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Πέντε χρόνια μετά τη θέσπιση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης, των ΤΠΑ, ΠΠΑ και των Ειδικών Προγραμμάτων που αυτό περιλαμβάνει, πέντε χρόνια υλοποίησης δράσεων και έργων που εντάσσονται σε αυτά, έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος στην αξιοποίηση και διαχείριση των σταθερά αυξανόμενων διαθέσιμων εθνικών πόρων, με τη χρηματοδότηση κρίσιμων δημοσίων επενδύσεων, καθιστώντας το ΕΠΑ καταλύτη για την εδραίωση μιας ισχυρής και βιώσιμης εθνικής, περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης.

Το ΕΠΑ 2026-2030 αποτελεί τη δεύτερη προγραμματική περίοδο εφαρμογής του χρηματοδοτικού εργαλείου και ξεκινά σε μια κρίσιμη καμπή για την ελληνική οικονομία και κοινωνία. Μετά την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας COVID-19 και της ενεργειακής κρίσης, η χώρα βρίσκεται σε τροχιά ανάκαμψης και παγίωσης της ανάπτυξης. Οι ρυθμοί ανάπτυξης της οικονομίας είναι σταθερά υψηλοί, η ανεργία έχει υποχωρήσει σημαντικά, ενώ οι επενδύσεις εμφανίζουν δυναμική πορεία. Σε αυτό το πλαίσιο, το ΕΠΑ 2026-2030 διαμορφώνεται με βάση το στρατηγικό σχέδιο της χώρας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της

ανθεκτικότητας της ελληνικής οικονομίας, την εδραίωση μιας κοινωνικά δίκαιης ανάπτυξης, την εθνική στρατηγική για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη, τις ετήσιες και μεσοπρόθεσμες δημοσιονομικές δυνατότητες, καθώς και τα διδάγματα και την εμπειρία από την υλοποίηση του ΕΠΑ 2021-2025. Παράλληλα με τη διαμόρφωση του ΕΠΑ 2026-2030, συντρέχει και η διαμόρφωση ενός νέου, αυτοτελούς και σύγχρονου νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει την υλοποίηση της 2ης Προγραμματικής Περιόδου, το οποίο θα αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την ταχεία, στοχευμένη και αποτελεσματική ενεργοποίηση και υλοποίηση του ΕΠΑ 2026-2030.

Συνοψίζοντας, το ΕΠΑ 2026-2030 συντάσσεται σε συνέχεια της επιτυχημένης υλοποίησης του ΕΠΑ 2021-2025, το οποίο συνέβαλε καθοριστικά στην αντιμετώπιση των πολλαπλών κρίσεων που αντιμετώπισε η χώρα. Τα βασικά στοιχεία της νέας προγραμματικής περιόδου είναι:

- **Ενισχυμένος προϋπολογισμός** σε σχέση με τον αντίστοιχο προϋπολογισμό της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2025, για την ένταξη και υλοποίηση νέων έργων, την ένταξη της πενταετούς δαπάνης έργων που χρηματοδοτούνταν με εθνικούς πόρους και βρίσκονταν ενταγμένα στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΑΠΔΕ, καθώς και για την υλοποίηση έργων που είχαν ενταχθεί στο ΕΠΑ 2021-2025 προς ωρίμανση και μεταφορά στη νέα Προγραμματική Περίοδο (ΠΠ).
- **Επαρκείς πόροι για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της ΠΠ 2021-2025, συμπληρωματικά του προϋπολογισμού της ΠΠ 2026-2030.**
- **Συμπληρωματικότητα με τα συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.**
- **Καθοριστική συμβολή στην υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη**.
- **Έμφαση σε στρατηγικές προτεραιότητες**.
- **Αποκέντρωση διαδικασιών και ενδυνάμωση των φορέων χάραξης πολιτικής και των Υπηρεσιών Διαχείρισης.**
- **Καινοτόμα χρηματοδοτικά εργαλεία**: Επέκταση της χρήσης χρηματοδοτικών μέσων (εγγυήσεις, δάνεια, συμμετοχές σε κεφάλαιο) και των Συμπράξεων Δημοσίου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) για τη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων.

Συνεπώς, με το παρόν σχέδιο ΕΠΑ 2026-2030, παράλληλα με την εφαρμογή του νέου θεσμικού πλαισίου που θα διέπει τη νέα Προγραμματική Περίοδο, καθώς και την απρόσκοπτη υλοποίηση και χρηματοδότηση των έργων του ΕΠΑ 2021-2025, επιδιώκονται επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις που θα ενισχύσουν την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, την ανταγωνιστικότητα και τη συνοχή, εδραιώνοντας μια ισχυρή και ανθεκτική οικονομία που θα ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες της

ελληνικής κοινωνίας.

2. Αναπτυξιακές ανάγκες και δυνατότητες σε εθνικό επίπεδο και η συμβολή των δημοσίων επενδύσεων

Η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε κρίσιμο σημείο μετάβασης. Ύστερα από τη μακρά και πολυεπίπεδη οικονομική κρίση (έτη 2010-2018), την πανδημία COVID-19 και τις σοβαρές επιπτώσεις της (έτη 2020-2023), καθώς και την πρόσφατη ενεργειακή κρίση (έτη 2022-2023), η χώρα έχει καταφέρει να επανέλθει σε τροχιά σταθερής ανάπτυξης.

Καθώς πλησιάζει η δεύτερη προγραμματική περίοδος του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης, η ελληνική οικονομία διαθέτει πλέον ενισχυμένα θεμέλια ανθεκτικότητας και οικονομικής ισχύος. Η χώρα έχει καταφέρει να διατηρήσει σταθερά υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, να μειώσει σημαντικά την ανεργία σε προ κρίσης επίπεδα και να ενισχύσει το εισόδημα των πολιτών, παρά τις διεθνείς αναταράξεις και τις πολλαπλές κρίσεις των τελευταίων ετών. Η ισχυρή ενίσχυση της επενδυτικής δραστηριότητας, η άνοδος των εξαγωγών (αγαθών και υπηρεσιών), καθώς και η ώθηση που προήλθε από την υπεραπόδοση του τουρισμού αποτέλεσαν τους κύριους μοχλούς της πραγματικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους 2025, οι άνεργοι ανήλθαν σε 411.722 άτομα, καταγράφοντας πτώση 15,7% συγκριτικά με το πρώτο τρίμηνο της ίδιας χρονιάς και μείωση 12,0% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του έτους 2024 (Πίνακας 1, 2). Το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 8,6%, έναντι 10,4% του πρώτου τριμήνου του έτους 2025 και 9,8% της αντίστοιχης περιόδου του έτους 2024.

Πίνακας 1. Κατάσταση απασχόλησης και ποσοστό ανεργίας, Β’ τρίμηνο 2025 (Σε χιλιάδες)

Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού	Ποσοστό ανεργίας (%)	Ποσοστό εργατικού δυναμικού (%)
4.386,8	**411,7**	**4.205,1**	**8,6**	**53,3**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (Σεπτέμβριος, 2025)

Πίνακας 2. Απασχολούμενοι, άνεργοι και άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού κατά το Β’ τρίμηνο 2025, και μεταβολή σε σύγκριση με το Α’ τρίμηνο 2025 και το Β’ τρίμηνο 2024 (Σε χιλιάδες)

Κατάσταση απασχόλησης	Β΄ τρίμηνο 2025	Α’ τρίμηνο 2025	Β΄ τρίμηνο 2024	Τριμηνιαία μεταβολή (%)	Ετήσια μεταβολή (%)
Απασχολούμενοι	**4.386,8**	**4.216,8**	**4.327,8**	**4,0**	**1,4**
Άνεργοι	**411,7**	**488,1**	**467,6**	**-15,7**	**-12,0**
Άτομα εκτός του εργατικού Δυναμικού	**2.965,2**	**3.066,0**	**2.994,6**	**-3,3**	**-1,0**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (Σεπτέμβριος, 2025)

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το σύστημα ESA 2010, το δημοσιονομικό αποτέλεσμα της Γενικής Κυβέρνησης για το έτος 2024 παρουσιάζει πλεόνασμα ύψους 2,91 δισ. ευρώ. Το ακαθάριστο ενοποιημένο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, σε ονομαστικές τιμές, στο τέλος του έτους 2024 εκτιμάται στα 365 δισ. ευρώ, ποσοστό που αντιστοιχεί στο 154, 2% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Πίνακας 3 – ΕΛΣΤΑΤ, Οκτώβριος 2025).

Πίνακας 3: Αναφορά ελλείμματος/πλεονάσματος, επιπέδου χρέους και παροχή σχετικών στοιχείων Γενικής Κυβέρνησης

Στοιχεία σε εκατομμύρια Ευρώ	**ESA 2010 κωδικοί**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Ισοζύγιο: Έλλειμμα (-)/ Πλεόνασμα (+)	B.9				
Γενική Κυβέρνηση	S.13	-13.365	-5.324	-3.235	2.911
Κεντρική Κυβέρνηση	S.1311	-14.804	-7.717	-3.575	1.779
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης	S.1313	-161	-350	-597	31
Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης	S.1314	1.600	2.743	937	1.101
Ενοποιημένο χρέος Γενικής Κυβέρνησης					
Ονομαστικές τιμές στο τέλος κάθε έτους		**364.141**	**368.005**	**369.110**	**364.965**
Ανά κατηγορία:					
Διαθέσιμα και καταθέσεις	AF.2	6.757	7.248	7.286	7.579
Χρεόγραφα	AF.3	80.998	85.246	92.041	94.846
Βραχυπρόθεσμα	AF.31	10.811	11.089	11.338	7.919
Μακροπρόθεσμα	AF.32	70.187	74.157	80.703	86.927
Δάνεια	AF.4	276.386	275.511	269.783	262.540
Βραχυπρόθεσμα	AF.41	2.049	5.391	2.685	1.789
Μακροπρόθεσμα	AF.42	274.337	270.120	267.098	260.751
Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης για:					
Ακαθάριστο σχηματισμό παγίου κεφαλαίου	P.51g	6.649	7.575	8.678	8.612
Τόκους (ενοποιημένους)	D.41 (έξοδα)	4.528	5.170	7.620	8.233

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε αγοραίες τιμές	B.1*g	184.575	207.009	224.686	236.736
Έλλειμμα (-) / Πλεόνασμα (+) ως % του ΑΕΠ		-7,2	-2,6	-1,4	1,2
Ακαθάριστο ενοποιημένο χρέος Γενικής Κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ		197,3	177,8	164,3	154,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (Οκτώβριος, 2025)

Στο πεδίο της αναπτυξιακής πολιτικής αξιοποιούνται πλήρως όλοι οι διαθέσιμοι ενωσιακοί και εθνικοί πόροι που διατίθενται μέσω του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ) για την υλοποίηση κρίσιμων για την πραγματική οικονομία και την κοινωνία έργων και μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (π.χ. ΕΣΠΑ 2021-2027), του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) και του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ). Το ΑΠΔΕ συνέβαλε καθοριστικά στην ενίσχυση της επενδυτικής δραστηριότητας, με τις επενδύσεις να αυξάνονται κατά 6,5% το έτος 2023 και κατά 4,5% το έτος 2024 (Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Οκτώβριος 2025).

Παρά τα σημαντικά επιτεύγματα των τελευταίων ετών και την ανθεκτικότητα που επέδειξε η ελληνική οικονομία, η χώρα αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις. Το διεθνές περιβάλλον εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από υψηλή αβεβαιότητα και αστάθεια ως αποτέλεσμα των αλληλεξαρτώμενων αναταραχών σε γεωπολιτικό, οικονομικό και κλιματικό επίπεδο. Η γήρανση του πληθυσμού και η μείωση των γεννήσεων εντείνουν το δημογραφικό πρόβλημα δημιουργώντας σοβαρές προκλήσεις για τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ενώ παράλληλα επηρεάζουν την προσφορά εργασίας σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας. Το στεγαστικό ζήτημα απαιτεί ολοκληρωμένες πολιτικές που θα εξασφαλίσουν προσιτή στέγαση για όλα τα κοινωνικά στρώματα. Η ανάγκη για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση φέρνει σημαντικές αλλαγές σε κρίσιμους τομείς της οικονομίας, όπως η ενέργεια, οι μεταφορές και η βιομηχανία, απαιτώντας σημαντικές επενδύσεις και προσαρμογές. Η διαρκώς αυξανόμενη ανάγκη για περισσότερες και καλύτερες δημόσιες υποδομές, καθώς επίσης και η ανάγκη για τη συντήρησή τους, αποτελούν στόχο για τη βελτίωση και την ασφάλεια της ζωής των πολιτών. Οι ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις, συμπεριλαμβανομένων της τεχνητής νοημοσύνης και της αυτοματοποίησης, επιφέρουν σημαντικές μεταβολές στο εργασιακό περιβάλλον και απαιτούν συστηματική επένδυση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων και την επανακατάρτιση του εργατικού δυναμικού. Επιπλέον, οι δυνατότητες ανάπτυξης στους τομείς των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της αποθήκευσης ενέργειας, του ψηφιακού μετασχηματισμού, των προηγμένων υπηρεσιών, της βιομηχανίας υψηλής προστιθέμενης αξίας και της κυκλικής οικονομίας προσφέρουν σημαντικά περιθώρια για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας.

Υπό αυτό το πρίσμα, περιγράφονται στη συνέχεια οι κύριες αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις υφιστάμενες και μακροπρόθεσμες προκλήσεις της περιόδου 2026-2030.

2.1 Αναπτυξιακές ανάγκες για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και οικονομικών προκλήσεων

Βασικός στόχος της αναπτυξιακής πολιτικής κάθε χώρας είναι να εξασφαλίσει ότι η οικονομία της έχει τις αντοχές να αντιμετωπίσει προκλήσεις και να σχεδιάσει τρόπους για να τις μετατρέψει σε εφαλτήριο προόδου. Επομένως, στη στοχοθέτηση των αναπτυξιακών παρεμβάσεων και στην ιεράρχηση των προτεραιοτήτων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες για την αντιμετώπιση των βασικών προκλήσεων. Σε αυτή την ενότητα περιγράφονται οι βασικές προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει η ελληνική οικονομία και κοινωνία τα επόμενα χρόνια μέσα και από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2026-2030.

2.1.1 Ενίσχυση της απασχόλησης και περαιτέρω μείωση της ανεργίας

Η ελληνική οικονομία έχει σημειώσει εντυπωσιακή πρόοδο στην αγορά εργασίας. Το ποσοστό ανεργίας κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους 2025 διαμορφώθηκε στο 8,6%, μειωμένο συγκριτικά με το αντίστοιχο ποσοστό του πρώτου τριμήνου του έτους 2025 (10,4%) και της αντίστοιχης περιόδου του έτους 2024 (9,8%). Ο αριθμός των απασχολουμένων ανήλθε σε 4.386.832 άτομα, σημειώνοντας αύξηση 4,0% σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο και άνοδο 1,4% σε σχέση με την ίδια περίοδο του περασμένου έτους (Πίνακας 4).

Πίνακας 4: Κατάσταση απασχόλησης κατά φύλο, ηλικία, Περιφέρεια, Β΄ τρίμηνο 2025 (Σε χιλιάδες)

		Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού	Ποσοστό ανεργίας (%)	Ποσοστό εργατικού δυναμικού (%)
	Σύνολο	**4.386,8**	**411,7**	**4.205,1**	**8,6**	**53,3**
ΦΥΛΟ	Άνδρες	2.467,6	191,9	1.693,1	7,2	61,1
	Γυναίκες	1.919,3	219,8	2.512,0	10,3	46,0
ΗΛΙΚΙΑ	15 – 19	25,3	8,7	584,2	25,6	5,5
	20 – 24	194,2	40,2	219,8	17,2	51,6

	25 – 29	380,4	59,5	102,8	13,5	81,1
	30 – 44	1.486,6	142,7	232,9	8,8	87,5
	45 – 64	2.164,7	152,8	714,8	6,6	76,4
	65+	135,6	7,8	2.350,6	5,4	5,7
	Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	226,0	27,0	250,5	10,7	50,2
	Κεντρική Μακεδονία	727,0	96,1	753,6	11,7	52,2
	Δυτική Μακεδονία	95,1	15,9	120,1	14,3	48,0
	Ήπειρος	127,8	14,1	146,7	9,9	49,2
	Θεσσαλία	278,3	14,4	320,1	4,9	47,8
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Ιόνιοι Νήσοι	86,9	8,3	73,9	8,7	56,3
	Δυτική Ελλάδα	249,8	22,2	291,0	8,2	48,3
	Στερεά Ελλάδα	217,8	20,1	229,0	8,4	51,0
	Αττική	1.632,6	147,1	1.403,3	8,3	55,9
	Πελοπόννησος	227,9	22,5	211,4	9,0	54,2
	Βόρειο Αιγαίο	79,6	5,7	79,6	6,6	51,7
	Νότιο Αιγαίο	153,0	6,0	110,4	3,8	59,0
	Κρήτη	285,0	12,3	215,5	4,1	58,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (Σεπτέμβριος, 2025)

Όπως αποτυπώνεται και στον Πίνακα 4, τα ποσοστά ανεργίας διαφοροποιούνται ανά περιφερειακή ενότητα. Συνεπώς, η εξομάλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων αποτελεί κρίσιμη αναπτυξιακή ανάγκη για την περίοδο 2026-2030, απαιτώντας στοχευμένες παρεμβάσεις για την ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας, την προώθηση της σύγκλισης και τη βελτίωση των όρων διαβίωσης σε όλες τις περιφέρειες της χώρας.

Επομένως, η ανάγκη για περαιτέρω ενίσχυση της απασχόλησης, ιδιαίτερα σε ομάδες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες (νέοι, γυναίκες, μακροχρόνια άνεργοι, άτομα με αναπηρία), και για περαιτέρω μείωση της ανεργίας σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας, σε επίπεδα συγκρίσιμα με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, είναι ιδιαίτερα αυξημένες. Υπό αυτό το πλαίσιο, αποτελεσματικές ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης, ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας, αποτελούν κρίσιμα πεδία παρέμβασης.

2.1.2 Μακροοικονομικές εξελίξεις και ενίσχυση εισοδημάτων

Κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους 2025, η ελληνική οικονομία κατέγραψε θετικό ρυθμό ανάπτυξης ύψους 1,7%, οι επενδύσεις αυξήθηκαν κατά 6,5%, η ιδιωτική κατανάλωση κατά 1,1% και οι εξαγωγές κατά 1,9%, ενώ καταγράφηκε και μείωση των εισαγωγών κατά 3,2%. Το έτος 2025 η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας αναμένεται να αυξηθεί κατά 2,2%, συνεχίζοντας τη σταθερή της πορεία, συγκριτικά με την Ευρωζώνη, όπου η ανάπτυξη προβλέπεται στο 1,2%, σύμφωνα με την ΕΚΤ. Η επίδοση αυτή έρχεται μετά το έτος 2024, χρονιά κατά την οποία η Ελλάδα διατήρησε θετικούς ρυθμούς παρά το ασταθές διεθνές περιβάλλον, όταν η ανάπτυξη στην Ευρωζώνη περιορίστηκε στο 0,8%.

Για το έτος 2026, προβλέπεται περαιτέρω ενίσχυση της ελληνικής οικονομίας, με ρυθμό αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ 2,4%. Η επιτάχυνση αυτή θα στηριχθεί στις μειώσεις φόρων, την ενίσχυση εισοδημάτων και επενδύσεων, τη διεύρυνση της απασχόλησης, την αξιοποίηση των πόρων του ΤΑΑ/Next Generation EU και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που ενδυναμώνουν την παραγωγική βάση. Έτσι, η Ελλάδα αναμένεται να συνεχίσει και το έτος 2026 την ισχυρή και ανθεκτική αναπτυξιακή της πορεία, υπερβαίνοντας εκ νέου τον μέσο όρο της Ευρωζώνης (Πηγή: Προσχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού έτους 2026).

Η ενίσχυση των εισοδημάτων συμβάλλει στην αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και αποτελεί σημαντικό μοχλό οικονομικής ανάπτυξης. Από το έτος 2019 και μετά, οι μισθοί στην Ελλάδα έχουν αυξηθεί σημαντικά. Ο κατώτατος μισθός έχει ενισχυθεί σωρευτικά κατά 35,4%· παράλληλα, ο μέσος μισθός έχει ανέλθει στα 1.342 ευρώ το 2024 (αύξηση 28,3% από το έτος 2019) ενισχύοντας τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και το διαθέσιμο εισόδημα. Επιπλέον, η οριζόντια μείωση των ασφαλιστικών εισφορών κατά 5,4 ποσοστιαίες μονάδες από το έτος 2019 έχει συμβάλλει αποφασιστικά στην αύξηση της απασχόλησης και στη μείωση του ποσοστού ανεργίας στη χώρα μας. Για τη διατήρηση και την αύξηση της προόδου στο εν λόγω πεδίο, απαιτούνται περαιτέρω παρεμβάσεις για την ενίσχυση των εισοδημάτων, την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών.

2.1.3 Δημογραφικές εξελίξεις

Το δημογραφικό πρόβλημα αποτελεί μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα. Ο πληθυσμός της Ελλάδας συνεχίζει να συρρικνώνεται, ενώ η ηλικιακή σύνθεσή του μεταβάλλεται με ταχύτατους ρυθμούς. Η αρνητική δημογραφική τάση προβλέπεται να συνεχιστεί τις επόμενες δεκαετίες, με τον

πληθυσμό της χώρας να εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει περαιτέρω, δημιουργώντας σοβαρές προκλήσεις, οι οποίες εκτείνονται από την αγορά εργασίας, την παραγωγικότητα και το συνταξιοδοτικό, μέχρι την εκπαίδευση και το σύστημα υγείας. Η δημογραφική κρίση επηρεάζει ήδη το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας, με μείωση των μαθητών στην προσχολική αγωγή και στις πρώτες τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, δημιουργώντας ανάγκες για την αναδιοργάνωση των σχολικών μονάδων.

Η γήρανση του πληθυσμού δημιουργεί επιπλέον πιέσεις στο σύστημα υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, απαιτώντας αυξημένες επενδύσεις σε υποδομές και υπηρεσίες για την τρίτη ηλικία, καθώς και την ενίσχυση της μακροχρόνιας φροντίδας, προκειμένου να διασφαλιστούν η βιωσιμότητα του συστήματος και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων.

Όσον αφορά στην αγορά εργασίας, κρίνεται αναγκαία η ενίσχυση της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό, ιδίως από ομάδες που υπο-εκπροσωπούνται σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, όπως τα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), οι νέοι, οι γυναίκες και τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Παράλληλα, η στοχευμένη κάλυψη κενών θέσεων εργασίας μέσω της προσέλκυσης και ενσωμάτωσης μεταναστών με δεξιότητες που συμπληρώνουν τις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας, κρίνεται εξίσου σημαντική. Η ομαλή ένταξη των μεταναστών στον παραγωγικό και κοινωνικό ιστό μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στον περιορισμό των αρνητικών συνεπειών της δημογραφικής γήρανσης και τη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας.

Επομένως, οι δημόσιες επενδύσεις είναι αναγκαίες για την επέκταση της λειτουργίας παιδικών σταθμών και νηπιαγωγείων, τη βελτίωση της ποιότητας της δημόσιας εκπαίδευσης, την ενίσχυση των μέτρων στήριξης των οικογενειών, την ανάπτυξη υποδομών και υπηρεσιών για την τρίτη ηλικία και την προώθηση πολιτικών ενεργού γήρανσης. Η αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος αποτελεί κρίσιμη προτεραιότητα για την περίοδο 2026-2030.

2.1.4 Ψηφιακός μετασχηματισμός και καινοτομία

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την αύξηση της παραγωγικότητας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί τα τελευταία χρόνια, και με τη συνδρομή όλων των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων για την ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών και υπηρεσιών, παραμένουν σημαντικές οι ανάγκες για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ψηφιακής τεχνολογίας.

Οι επιχειρήσεις, ιδιαίτερα οι μικρές και μεσαίες, χρειάζονται υποστήριξη για την υιοθέτηση ψηφιακών εργαλείων και λύσεων που θα ενισχύσουν την αποδοτικότητά τους, θα διευρύνουν την πρόσβασή τους σε νέες αγορές και θα βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Η ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας απαιτεί επίσης επενδύσεις σε ευρυζωνικές υποδομές νέας γενιάς, κέντρα δεδομένων, υπολογιστικό νέφος και τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης.

Η δημόσια διοίκηση έχει προχωρήσει σημαντικά στην ψηφιοποίηση των υπηρεσιών της, αλλά απαιτείται περαιτέρω βελτίωση για την πλήρη διαλειτουργικότητα των συστημάτων, την απλοποίηση των διαδικασιών και τη βελτίωση της εμπειρίας των χρηστών. Οι ψηφιακές δεξιότητες των πολιτών και των εργαζομένων πρέπει να ενισχυθούν μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε να διασφαλιστεί η ισότιμη συμμετοχή όλων στην ψηφιακή οικονομία και την κοινωνία της πληροφορίας.

Η καινοτομία αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Απαιτείται ενίσχυση του εθνικού συστήματος έρευνας και καινοτομίας, με αύξηση των επενδύσεων σε Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α), ενίσχυση της σύνδεσης ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και ερευνητικών κέντρων με τις επιχειρήσεις, υποστήριξη καινοτόμων νεοφυών επιχειρήσεων (startups) και δημιουργία ευνοϊκού οικοσυστήματος για την ανάπτυξη και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και προϊόντων.

2.1.5 Κλιματική κρίση και πολιτική προστασία

Η κλιματική κρίση και οι επιπτώσεις της αποτελούν μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα. Η ανάγκη για περιορισμό των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης και προσαρμογή σε αυτή φέρνει σημαντικές αλλαγές σε κρίσιμους τομείς για την οικονομία, όπως η ενέργεια, οι μεταφορές, η γεωργία και ο τουρισμός. Η μετάβαση στην πράσινη οικονομία απαιτεί σημαντικές επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σε ενεργειακή αποδοτικότητα, σε ανθεκτικότητα κρίσιμων υποδομών, σε βιώσιμες μεταφορές και στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας.

Η αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης προϋποθέτει επίσης την ευαισθητοποίηση και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών, των επιχειρήσεων και των τοπικών κοινωνιών. Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, κίνητρα για υιοθέτηση πρακτικών κυκλικής οικονομίας και ενίσχυση της τοπικής αυτονομίας στη διαχείριση φυσικών πόρων συμβάλλουν στην οικοδόμηση ανθεκτικότητας έναντι των κλιματικών κινδύνων.

Παράλληλα, η χώρα χρειάζεται να ενισχύσει τις δομές πολιτικής προστασίας και τους μηχανισμούς πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών. Οι επενδύσεις σε συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, αντιπλημμυρικά έργα, αντιπυρική προστασία και ενίσχυση των δομών έκτακτης ανάγκης αποτελούν προτεραιότητα. Επιπλέον, απαιτείται η ανάπτυξη μηχανισμών ταχείας αποκατάστασης των ζημιών και στήριξης των πληγεισών περιοχών και πληθυσμών.

2.1.6 Λοιπές προκλήσεις

Το σύγχρονο διεθνές περιβάλλον χαρακτηρίζεται από αυξανόμενη γεωπολιτική ρευστότητα, οικονομική αβεβαιότητα και εντεινόμενες παγκόσμιες ανισορροπίες. Οι εξελίξεις αυτές επηρεάζουν άμεσα την πορεία της ελληνικής οικονομίας και καθιστούν αναγκαία τη συνεχή προσαρμογή των δημόσιων πολιτικών. Οι γεωπολιτικές εντάσεις και οι διαταραχές στο διεθνές εμπόριο αναδεικνύουν την ανάγκη για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας της χώρας.

Η διατήρηση της δημοσιονομικής σταθερότητας, σε συνδυασμό με τη συνέχιση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, παραμένει καθοριστικός παράγοντας για τη διασφάλιση της μακροοικονομικής ισορροπίας. Παράλληλα, η ενίσχυση των επενδύσεων σε καίριους αναπτυξιακούς τομείς μπορεί να λειτουργήσει ως αντίβαρο απέναντι σε εξωγενείς κρίσεις, στηρίζοντας τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και ενδυναμώνοντας την κοινωνική ανθεκτικότητα.

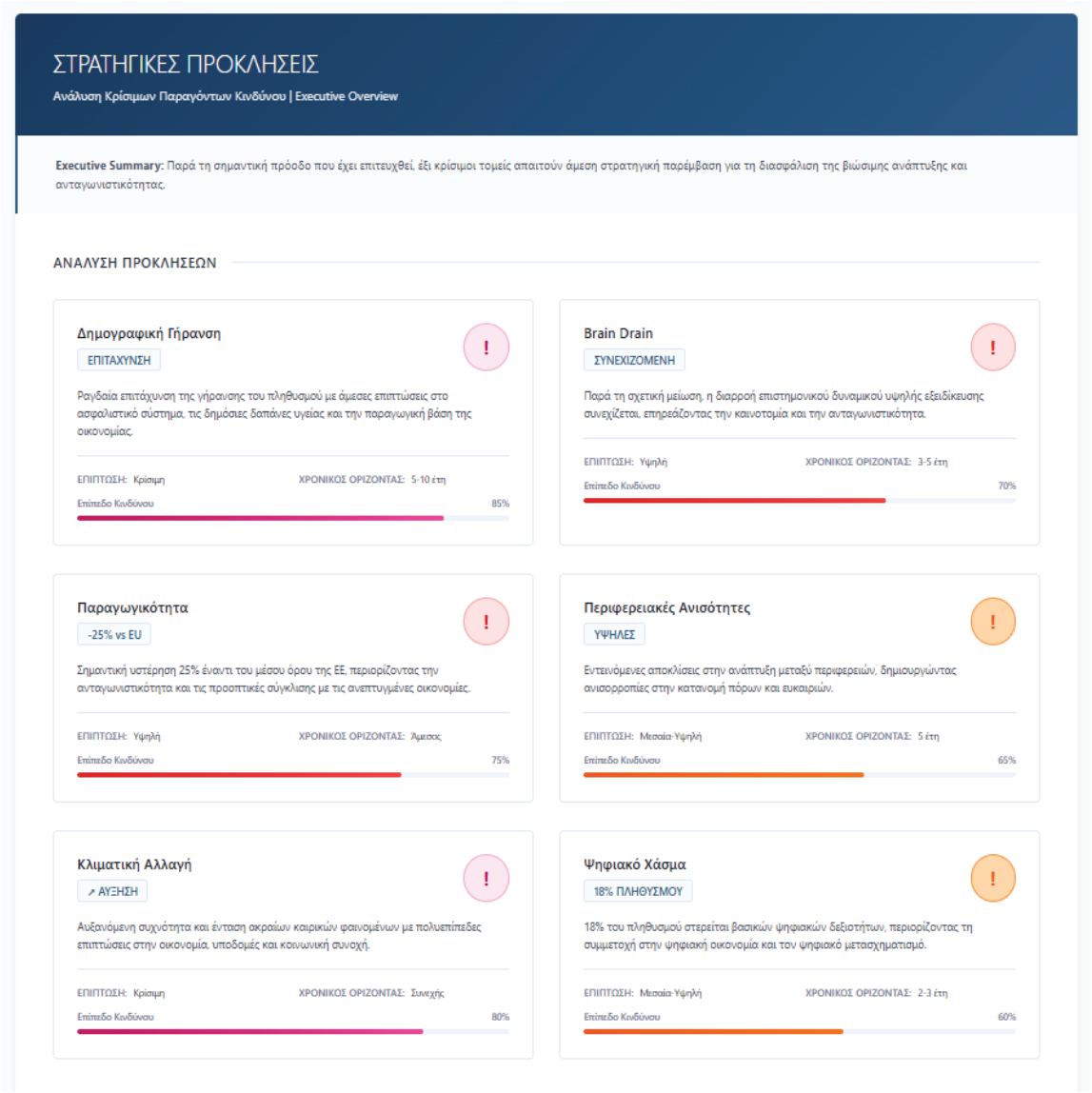

Όπως προκύπτει από την ανωτέρω ανάλυση, το εύρος και η πολυμορφία των προκλήσεων στις οποίες καλείται να ανταποκριθεί η χώρα, καθιστούν αναγκαίες συνθήκες τη συστηματική διαχείρισή τους, τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό, και την εφαρμογή συντονισμένων και στοχευμένων παρεμβάσεων.

2.2 Αναπτυξιακές δυνατότητες από την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων

Η ελληνική οικονομία διαθέτει πλήθος διαρθρωτικών πλεονεκτημάτων τα οποία, εφόσον συνεχίσουν να αξιοποιούνται συστηματικά, μπορούν να στηρίξουν ένα βιώσιμο και καινοτόμο μοντέλο ανάπτυξης. Το φυσικό περιβάλλον, το κλίμα, η γεωγραφική θέση, ο πολιτιστικός πλούτος της χώρας συνιστούν μερικούς από τους παράγοντες που μπορούν να λειτουργήσουν ως μοχλοί οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.

2.2.1 Γεωγραφική θέση

Η γεωγραφική θέση της Ελλάδας, ως σταυροδρόμι Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής, αποτελεί στρατηγικό πλεονέκτημα που πρέπει να αξιοποιηθεί περαιτέρω. Η ανάπτυξη των υποδομών μεταφορών, η αναβάθμιση των λιμανιών και η διασύνδεσή τους με τα σιδηροδρομικά και οδικά δίκτυα ενισχύουν τη θέση της χώρας ως κόμβου εμπορίου και εφοδιαστικής αλυσίδας στην ευρύτερη περιοχή. Η ενίσχυση των δικτύων ενέργειας και αποθήκευσης, καθώς και η συμμετοχή της Ελλάδας σε περιφερειακά ενεργειακά έργα, δημιουργούν νέες προοπτικές για την εθνική οικονομία και την ενεργειακή ασφάλεια.

2.2.2 Φυσικό περιβάλλον και κλίμα

Η βιοποικιλότητα, το εύκρατο κλίμα και ο πλούτος του φυσικού περιβάλλοντος της Ελλάδας δημιουργούν ευρείες δυνατότητες για πράσινη ανάπτυξη και βιώσιμη αξιοποίηση των φυσικών πόρων. Η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η προώθηση της κυκλικής οικονομίας και η προστασία των οικοσυστημάτων συνιστούν κεντρικούς άξονες της περιβαλλοντικής πολιτικής. Παράλληλα, η ενίσχυση του αγροδιατροφικού τομέα συμβάλλει στην περιφερειακή ανάπτυξη και στην προώθηση ποιοτικών εξαγώγιμων αγαθών. Η τουριστική πολιτική πρέπει να εστιάσει στη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, προωθώντας μορφές θεματικού, πολιτιστικού τουρισμού και αγροτουρισμού. Η βιώσιμη αξιοποίηση των φυσικών πόρων και η προώθηση επενδύσεων φιλικών προς το περιβάλλον μπορούν να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα της χώρας.

2.2.3 Πολιτιστική κληρονομιά

Η πολιτιστική κληρονομιά της Ελλάδας συνιστά έναν από τους ισχυρότερους πυλώνες της εθνικής ταυτότητας και σημαντικό αναπτυξιακό κεφάλαιο. Η ενίσχυση

της προβολής και της διαχείρισης του πολιτιστικού αποθέματος, η αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής για την ψηφιοποίηση και την εξ αποστάσεως πρόσβαση σε πολιτιστικό περιεχόμενο, καθώς και η δημιουργία συνεργειών με τον τουρισμό και την εκπαίδευση, αποτελούν κεντρικές προτεραιότητες πολιτικής.

2.3. Η συμβολή των δημοσίων επενδύσεων

Η αντιμετώπιση των μεγάλων προκλήσεων και η πληρέστερη αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων απαιτούν την αποτελεσματικότερη δυνατή κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων, ιδιωτικών και δημόσιων, αλλά και τη συνέχιση της προσπάθειας για δημοσιονομική σταθερότητα και βιωσιμότητα. Για τη μέγιστη δυνατή κινητοποίηση ιδιωτικών πόρων, απαιτείται η συνέχιση της προσπάθειας αναδιάρθρωσης του παραγωγικού υποδείγματος της χώρας προς δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας και καινοτομίας. Ταυτόχρονα, πολύ σημαντικό αναπτυξιακό μοχλό αποτελεί η αποτελεσματική κινητοποίηση των εθνικών και ενωσιακών πόρων για την υλοποίηση επενδύσεων, έργων και μεταρρυθμίσεων.

Η σταθερή δημοσιονομική πορεία που ακολουθεί η χώρα, σε συνδυασμό με την επιτυχημένη υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων και του ΤΑΑ και την υψηλή απορρόφηση των ενωσιακών πόρων, έχει οδηγήσει στη ραγδαία αύξηση των διαθέσιμων πόρων του ΑΠΔΕ για δημόσιες επενδύσεις τα τελευταία χρόνια. Χαρακτηριστικά, οι διαθέσιμοι πόροι για δημόσιες επενδύσεις το έτος 2019 ανέρχονταν σε 5,6 δισ. €. Το έτος 2024 οι αντίστοιχοι πόροι ανήλθαν σε 13,4 δισ., το έτος 2025 ανέρχονται σε 14.6 δισ., ενώ το έτος 2026 θα φτάσουν σε επίπεδα ρεκόρ της τελευταίας 16ετίας με 16,7 δισ. € (Διάγραμμα 1)

Διάγραμμα 1: Οι Δαπάνες του ΑΠΕ για το διάστημα 2019 – 2024 και ο Προϋπολογισμός του ΑΠΔΕ για το διάστημα 2025 - 2026

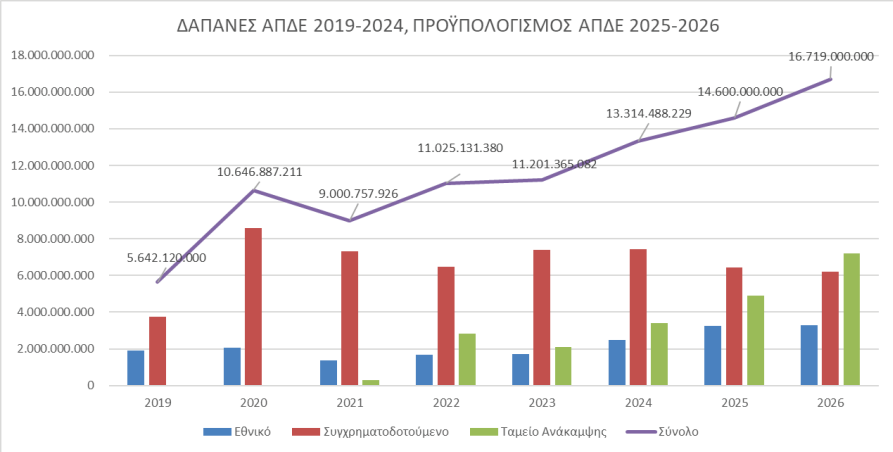

Η υλοποίηση των δημόσιων επενδύσεων καταγράφεται άμεσα στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στην πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων και τη στήριξη της ευρύτερης οικονομικής δραστηριότητας.

Ειδικότερα, η διαχρονική εξέλιξη του ΑΠΔΕ από το έτος 2015 έως και το έτος 2026 και η ποσοστιαία (%) συμμετοχή του στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της χώρας παρουσιάζεται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 2.3.1: Διαχρονική εξέλιξη δαπανών ΑΠΔΕ (2015-2026)
(σε εκατ. ευρώ)

Έτη	Εθνικό	Συγχρ/μενο	ΤΑΑ	Σύνολο ΑΠΔΕ	Ετήσια Μεταβολή %	ΑΕΠ	ΑΠΔΕ ως % του ΑΕΠ
2015	681	5.725		6.406	-2,8%	175.363	3,7%
2016	833	5.454		6.287	-1,9%	174.448	3,6%
2017	1.327	4.623		5.950	-5,4%	177.378	3,4%
2018	2.638	3.599		6.237	4,8%	180.616	3,5%
2019	1.892	3.750		5.642	-9,5%	185.181	3,0%
2020	2.047	8.600		10.647	88,7%	167.540	6,4%
2021	1.358	7.336	307	9.001	-15,5%	184.575	4,9%
2022	1.696	6.486	2.843	11.025	22,5%	207.009	5,3%
2023	1.716	7.395	2.089	11.201	1,6%	224.686	5,0%
2024	2.465	7.449	3.401	13.314	18,9%	236.736	5,6%

Έτη	Εθνικό	Συγχρ/μενο	ΤΑΑ	Σύνολο ΑΠΔΕ	Ετήσια Μεταβολή %	ΑΕΠ	ΑΠΔΕ ως % του ΑΕΠ
2025	3.250	6.450	4.900	14.600	9,7%	248.697	5,9%
2026	3.300	6.200	7.219	16.719	14,5%	260.035	6,4%

Πηγή: Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών (Δ/νση Δημοσίων Επενδύσεων, Δ/νση Μακροοικονομικής Πολιτικής και Προβλέψεων)

Τα επίπεδα των δαπανών ΠΔΕ, ΤΑΑ και ΑΕΠ αποτελούν για το έτος 2025 εκτίμηση και για το έτος 2026 πρόβλεψη.

Από την ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι οι δαπάνες του ΑΠΔΕ από το έτος 2020 και μετά κυμαίνονται μεταξύ 4,9%-6,4% του ΑΕΠ, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από το 3%-3,7% του ΑΕΠ που σημειωνόταν παλαιότερα. Το έτος 2025 εκτιμάται ότι θα δαπανηθεί το σύνολο του Προϋπολογισμού του ΑΠΔΕ (14,6 δισ. ευρώ), σημειώνοντας αύξηση 9,7% σε σχέση με το ήδη σημαντικά αυξημένο ΑΠΔΕ του έτους 2024. Η ανοδική πορεία των διαθέσιμων πόρων για επενδύσεις συνεχίζεται και το έτος 2026, με περαιτέρω αύξηση του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων κατά 14,5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Οι πόροι ΑΠΔΕ του έτους 2026 αντιστοιχούν στο 6,4% του ΑΕΠ.

Οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της Γενικής Κυβέρνησης (ως % του ΑΕΠ) για την Ελλάδα και τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης, από το έτος 2015 και μετά, παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 2.3.2: Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της Γενικής Κυβέρνησης
(% του ΑΕΠ)

Έτη	Ελλάδα	**Κράτη-Μέλη Ευρωζώνης** (μεταβαλλόμενη σύνθεση)
2015	3,9%	2,9%
2016	3,6%	2,8%
2017	4,5%	2,8%
2018	3,2%	2,9%
2019	2,5%	3,0%
2020	3,1%	3,3%
2021	3,6%	3,2%
2022	3,7%	3,1%
2023	3,9%	3,3%
2024	3,6%	3,5%

Έτη	Ελλάδα	**Κράτη-Μέλη Ευρωζώνης** (μεταβαλλόμενη σύνθεση)
2025	5,7%	3,5%
2026	6,9%	3,6%

Πηγές:

Για την Ελλάδα: δημοσιονομικά στοιχεία Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για την περίοδο 2006-2024 (2η κοινοποίηση για το έτος 2024, Οκτώβριος 2025), προβλέψεις του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για τα έτη 2025-2026 (Draft Budgetary Plan 2026, προσαρμοσμένα ως προς το ΑΕΠ για την αναθεώρηση ετήσιων Εθνικών Λογαριασμών έτους 2024).

Για τα κράτη-μέλη Ευρωζώνης, δημοσιονομικά στοιχεία Eurostat για την περίοδο 2006-2024, εαρινές εκτιμήσεις της EC/ DG ECFIN για τα έτη 2025-2026 (Statistical Annex of European Economy Spring 2025).

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά στις δημόσιες επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από εθνικούς πόρους, αυτές εντάσσονται σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα που θέτει στρατηγικούς στόχους, ιεραρχεί τις αναπτυξιακές προτεραιότητες, παρακολουθεί, ελέγχει και αξιολογεί τις επενδυτικές παρεμβάσεις έναντι μετρήσιμων στόχων, συμβάλλοντας καθοριστικά στη διαμόρφωση της δομής πάνω στην οποία οικοδομείται ο παραγωγικός ιστός της οικονομίας. Η εμπειρία από την πρώτη προγραμματική περίοδο του ΕΠΑ έδειξε τη σημασία του συστηματικού προγραμματισμού και της αποτελεσματικής διαχείρισης των εθνικών πόρων για την επίτευξη των εθνικών αναπτυξιακών στόχων.

3. Η εμπειρία και τα διδάγματα της Προγραμματικής Περιόδου 2021- 2025

Η οικονομική πολιτική έχει ως κεντρικό σκοπό την προαγωγή της κοινωνικής ευημερίας και τη διατήρηση της βιώσιμης ανάπτυξης της χώρας, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης μέσω της μείωσης των αναπτυξιακών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών. Η υλοποίηση των συγκεκριμένων στόχων προϋποθέτει μετασχηματισμό του παραγωγικού μοντέλου της οικονομίας, ώστε να εξασφαλίζεται η ανθεκτικότητα της ανάπτυξης και της κοινωνικής ευημερίας έναντι σημαντικών προκλήσεων και απρόβλεπτων γεγονότων, καθώς και την ορθολογική κατανομή των δημόσιων πόρων τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Ο μετασχηματισμός επιτυγχάνεται μέσω της προτεραιοποίησης και του καθορισμού σαφών στρατηγικών στόχων. Υπό αυτό το πρίσμα, το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης

(ΕΠΑ) 2021-2025 καθόρισε πέντε κεντρικούς άξονες ανάπτυξης ως στρατηγικούς αναπτυξιακούς στόχους (Διάγραμμα 2).

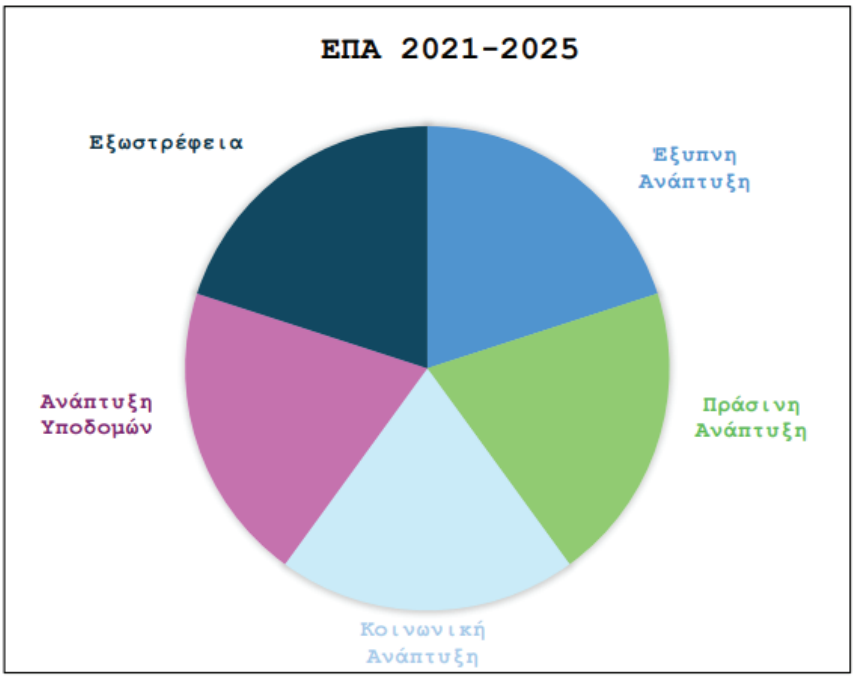

Διάγραμμα 2: Αναπτυξιακοί στόχοι ΕΠΑ 2021-2025 (Πηγή: Ενδιάμεση έκθεση Προόδου Υλοποίησης ΕΠΑ 2021 – 2025)

Η αναπτυξιακή στρατηγική του ΕΠΑ 2021-2025 διαρθρώνεται σε πέντε βασικούς άξονες, καθένας από τους οποίους εξειδικεύεται σε συγκεκριμένους επιμέρους στόχους. Πρώτον, η έξυπνη ανάπτυξη επικεντρώνεται στην έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη, την καινοτομία και επιχειρηματικότητα, καθώς και στον ψηφιακό μετασχηματισμό. Δεύτερον, η πράσινη ανάπτυξη στοχεύει στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία, την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Τρίτον, η κοινωνική ανάπτυξη εστιάζει σε τέσσερις βασικούς τομείς κοινωνικής πολιτικής: την υγεία, την απασχόληση, την παιδεία και τον αθλητισμό, όπως επίσης την κοινωνική συνοχή. Τέταρτον, η ανάπτυξη υποδομών αφορά την ανάπτυξη, τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των δικτύων, των μεταφορών και της εφοδιαστικής αλυσίδας. Τέλος, η ενίσχυση της εξωστρέφειας αξιοποιεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας σε τομείς με υψηλές αναπτυξιακές

δυνατότητες όπως ο πολιτισμός, ο τουρισμός, ο αγροδιατροφικός τομέας και επιλεγμένοι κλάδοι της βιομηχανίας. Με βάση τα στοιχεία υλοποίησης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025, καταγράφεται μια ουσιαστική και πολυεπίπεδη προσπάθεια αναπτυξιακού μετασχηματισμού της χώρας, η οποία υλοποιείται μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων σε πέντε στρατηγικούς άξονες προτεραιότητας.

Η έξυπνη ανάπτυξη και η ψηφιακή μετάβαση, που αντιπροσωπεύει σημαντικό μερίδιο των προγραμματισμένων επενδύσεων, καθίσταται κεντρικός πυλώνας της αναπτυξιακής στρατηγικής, με έμφαση στον ριζικό εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, την ανάπτυξη ερευνητικής τεχνογνωσίας και την καθολική προώθηση των ψηφιακών δεξιοτήτων, ενώ παράλληλα προωθούνται με αποφασιστικότητα η ψηφιακή διασύνδεση των δημόσιων υπηρεσιών και ο εκσυγχρονισμός του δικαστικού συστήματος.

Η πράσινη ανάπτυξη συγκεντρώνει μεγάλο μέρος των επενδύσεων του προγράμματος, αντανακλώντας τη στρατηγική για την ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας της χώρας, με εντυπωσιακή κινητοποίηση πόρων στην πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, την ανάπτυξη βιώσιμων πράσινων πόλεων και την ολοκληρωμένη προστασία του περιβάλλοντος.

Επιπλέον, η ανάπτυξη υποδομών αποτελεί έναν ακόμη κρίσιμο πυλώνα της αναπτυξιακής πολιτικής, με στρατηγικές επενδύσεις στο οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο, λιμενικές υποδομές, ενεργειακά δίκτυα και οδική ασφάλεια. Παράλληλα, η πρόσφατη αναθεώρηση του τομεακού προϋπολογισμού που αφορά στις υποδομές, με σημαντική αύξηση των διαθέσιμων πόρων για την ανάπτυξη και αποκατάσταση κρίσιμων υποδομών μετά τις φυσικές καταστροφές, υπογραμμίζει τη στρατηγική προτεραιότητα που δίνεται στην ενίσχυση των δικτύων υποδομών της χώρας, ως θεμελιώδη προϋπόθεση για την αναπτυξιακή πορεία και την άμεση ευθυγράμμισή της με τις νέες προκλήσεις.

Η κοινωνική ανάπτυξη, που κατέχει επίσης κεντρική θέση στον αναπτυξιακό σχεδιασμό, επικεντρώνεται στον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό των εκπαιδευτικών και υγειονομικών υποδομών, την προώθηση κοινωνικών επενδύσεων και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των ανισοτήτων, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις νησιωτικές και απομακρυσμένες περιοχές της χώρας.

Τέλος, η εξωστρέφεια συμβάλλει ουσιαστικά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μέσω της στρατηγικής προώθησης του τουρισμού, της ανάδειξης και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ουσιαστικής στήριξης των

επιχειρήσεων για την ανάπτυξη νέων διεθνών αγορών.

Σημειώνεται ότι το Πρόγραμμα για τα έτη 2021-2025 παρουσιάζει ιδιαίτερα υψηλή απορροφητικότητα, με υψηλό ποσοστό υλοποίησης επί του συνόλου της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης, ενώ ταυτόχρονα καταγράφεται σημαντική δυναμική στις εντάξεις νέων έργων, γεγονός που αποδεικνύει τόσο την αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων όσο και τη συνεχή δέσμευση για την ενίσχυση της αναπτυξιακής δυναμικής σε όλη την επικράτεια της χώρας.

Πίνακας 5: Εξέλιξη αρχικού προϋπολογισμού ΕΠΑ 2021 – 2025 και αναθεωρήσεις

ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΡΧΙΚΟΥ Π/Υ ΕΠΑ 2021-2025					
	ΕΓΚΡΙΣΗ	**1η Αναθεώρηση**	**2η Αναθεώρηση**	**3η Αναθεώρηση**	**4η Αναθεώρηση**
	10/9/2020	31/12/2021	27/12/2023	30/9/2024	27/8/2025
ΤΟΜΕΑΚΑ	6845	6845	6446	7560	7510
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	2250	2250	2250	2250	2.250
ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	155	455	1944	1944	2170,69
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	750	1100	10	90	50
ΣΥΝΟΛΟ	**10000**	**10650**	**10650**	**11844**	**11980,69**

Πίνακας 6: Πορεία ΕΠΑ 2021-2025 (Στοιχεία 27/10/25)

	ΑΡΧΙΚΟΣ Π/Υ	**Π/Υ ΜΕ ΥΠΕΡΔΕΣΜΕΥΣΗ**	**Π/Υ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ**	**Π/Υ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ**	**ΠΛΗΡΩΜΕΣ**
ΤΟΜΕΑΚΑ	7510	11387	9360	6990	4959
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ	2250	2925	2679	2107	1532
ΕΙΔΙΚΑ	2170	3074	2625	2022	1733
	11930	**17386**	**14664**	**11119**	**8224**

Ο προϋπολογισμός υλοποίησης και ολοκλήρωσης των έργων της ΠΠ 2021-2025 μετά την 31η/12/2025 εκτιμάται στα 5,8 δισ., με τα εν λόγω συνεχιζόμενα έργα να παρακολουθούνται διακριτά από τα έργα της ΠΠ 2026-2030, υπό ειδικούς κανόνες διαχείρισης και με ορίζοντα ολοκλήρωσης το έτος 2028.

Η ενδιάμεση έκθεση προόδου για την υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος

Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025 αναδεικνύει σημαντικά επιτεύγματα και πολύτιμα διδάγματα που διαμορφώνουν τον στρατηγικό προσανατολισμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου. Το ΕΠΑ 2021-2025, βάσει του στρατηγικού σχεδιασμού που προέκυψε μέσω της ορθής ιχνηλάτησης, καταγραφής και ιεράρχησης των αναγκών, πέτυχε σημαντικά βήματα ως προς την αξιοποίηση των δημοσίων πόρων και τον εν γένει εκσυγχρονισμό της χώρας. Με την ενεργοποίηση όλων των αναπτυξιακών στόχων διαφάνηκε η συντονισμένη προσπάθεια των φορέων για ουσιαστική αλλαγή της εικόνας της χώρας, έχοντας ως κοινό παρονομαστή την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την οικονομική και κοινωνική συμπερίληψη, την παραγωγική και οικονομική ανάπτυξη. Από το σύνολο των 62 αξόνων προτεραιότητας ενεργοποιήθηκαν οι 59, εικόνα που προσδίδει στον συνολικό βαθμό αναγκαιότητας των παρεμβάσεων και τον καταλυτικό ρόλο που διαδραματίζουν οι δημόσιες επενδύσεις στη χώρα.

Έχουν τεθεί οι βάσεις για έξυπνη και κοινωνική ανάπτυξη, ενίσχυση της πράσινης οικονομίας, ανάπτυξη των υποδομών και ενίσχυση της εξωστρέφειας. Επιπλέον, επιτεύχθηκε η έντονη έμφαση στην περιφερειακή σύγκλιση και την κοινωνική ενσωμάτωση, αναγνωρίζοντας την ανάγκη υποστήριξης των γεωγραφικά απομακρυσμένων περιοχών και των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων του πληθυσμού. Ανάγκη η οποία είχε τονιστεί μέσω του στρατηγικού σχεδιασμού του Προγράμματος αλλά και της βαρύτητας του προϋπολογισμού του ΕΠΑ στα επιμέρους Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης.

Η υιοθέτηση ενός συστήματος δεικτών για την παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων διευκόλυνε τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τον υπολογισμό της απορρόφησης του προγράμματος στην κοινωνία. Ωστόσο, αναδείχθηκε η αναγκαιότητα της αντίστοιχης εκπαίδευσης και ενημέρωσης των δικαιούχων για τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας του συστήματος.

Περαιτέρω, και όπως επιβεβαιώθηκε και από την Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου, κατά τα πρώτα χρόνια της εφαρμογής του ΕΠΑ διαπιστώθηκαν καθυστερήσεις στην υλοποίηση των έργων για μια σειρά από λόγους που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αυξημένη γραφειοκρατία στις διαδικασίες χρηματοδότησης, καθώς και τους περιορισμένους διαθέσιμους πόρους για την εκπλήρωση των σχετικών υποχρεώσεων. Προκλήσεις οι οποίες αντιμετωπίστηκαν σε σημαντικό βαθμό μέσω:

α. της ολιστικής μεταρρύθμισης του ν. 5140/2024 «Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συμπληρωματικές διατάξεις» (Α’ 154), με πλήθος παρεμβάσεων για την επιτάχυνση και την αποτελεσματικότητα των σχετικών με τη χρηματοδότηση διαδικασιών, οι οποίες θα τεθούν σε πλήρη εφαρμογή από την

1η/1/2026,

β. της σταθερής και εντυπωσιακής, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, αύξησης των διαθέσιμων εθνικών πόρων για δημόσιες επενδύσεις.

Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις της πρώτης προγραμματικής περιόδου, καθώς και τις ανάγκες και προκλήσεις της νέας πενταετίας και αναγνωρίζοντας το υφιστάμενο περιβάλλον, προκύπτει ο εντοπισμός της θέσης στρατηγικού σχεδιασμού που απαιτείται μέσω του εργαλείου της ανάλυσης SWOT. Η ανάλυση SWOT που έλαβε χώρα, ανέλυσε τα δεδομένα της υφιστάμενης κατάστασης (baseline), με τρόπο συμβατό με τις βέλτιστες πρακτικές και την εγκεκριμένη επιστημονική μεθοδολογία. Η συνδυασμένη ανάλυση των ισχυρών σημείων και των αδυναμιών από κοινού με τις ευκαιρίες και τις απειλές που συνδέονται με το εξωτερικό περιβάλλον της Ελλάδας είχε ως αποτέλεσμα την προκαταρκτική διαμόρφωση των στόχων και τελικά τη διαμόρφωση της στρατηγικής.

Ο εντοπισμός των στρατηγικών στόχων, των τομέων παρέμβασης και των επενδυτικών προτεραιοτήτων ακολουθεί τόσο bottom up όσο και top down προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη αφενός τις προτεραιότητες που αναδεικνύονται από υφιστάμενες ανάγκες αλλά και δυνατότητες και ευκαιρίες-όπως εκφράστηκαν από δημόσιους φορείς, την αγορά και τους χρήστες- και αφετέρου τους στόχους πολιτικής, τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται από εθνικά και ευρωπαϊκά σχήματα και εργαλεία χρηματοδότησης, τις πρωτοβουλίες και επενδύσεις και τις τεχνολογικές τάσεις (technology trends), καθώς και τους ενισχυμένους εθνικούς πόρους που είναι διαθέσιμοι σε ετήσια βάση για: α. την ολοκλήρωση των έργων τα έτη 2021-2025 και β. την υλοποίηση νέων παρεμβάσεων τα έτη 2026-2030, και οι οποίοι για την 5ετία 2026 -2030 αθροίζουν περί τα 19 δισ. €.

Υπό το ανωτέρω πλαίσιο, κεντρικός στόχος της νέας Προγραμματικής Περιόδου είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ανθεκτικότητας της ελληνικής οικονομίας και η εδραίωση μιας κοινωνικά δίκαιης ανάπτυξης απέναντι σε μεγάλες προκλήσεις και ενδεχόμενες αστάθμητες εξελίξεις, μέσω της εντατικοποίησης της αλλαγής του παραγωγικού υποδείγματος της οικονομίας, της μέγιστης δυνατής σύγκλισης των περιφερειών, της πλήρους αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας, της διασφάλισης της κοινωνικής συνοχής και της προστασίας του περιβάλλοντος.

4. Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2026-2030

Το ΕΠΑ 2026-2030 καλείται να συμβάλει καθοριστικά στη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας, στην αντιμετώπιση διαρθρωτικών προκλήσεων και στην πληρέστερη αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων, με στόχο την επιτάχυνση της σύγκλισης της Ελλάδας με τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

4.1. Άξονες σχεδιασμού και συστατικά στοιχεία ΕΠΑ 2026-2030

Ο σχεδιασμός της 2ης Προγραμματικής Περιόδου λαμβάνει υπόψη:

α. τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί έναντι έργων ενταγμένων στο ΕΠΑ 2021-2025,

β. τις εθνικές και ενωσιακές αναπτυξιακές προτεραιότητες και προκλήσεις της νέας περιόδου,

γ. τα ετήσια και μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά όρια του Κρατικού Προϋπολογισμού,

δ. την αρχή της συμπληρωματικότητας με τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβάσεις,

ε. τις ανάγκες που προκύπτουν από την εφαρμογή του ν. 5140/2024 «Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συμπληρωματικές διατάξεις» (Α’ 154), στο οποίο εισάγονται μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες για τη βελτιστοποίηση του προγραμματισμού και της παρακολούθησης των έργων με τη θέσπιση και ενεργοποίηση μηχανισμών, όπως ο Άξονας Μακροχρόνιων Δεσμεύσεων και το Μητρώο Αναγκών Συντήρησης και Λειτουργίας, την ομαλή υποδοχή στο ΕΠΑ των έργων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους αλλά εντάσσονταν στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΑΠΔΕ,

στ. τις προτάσεις των Φορέων, όπως αυτές υποβλήθηκαν σε απάντηση της με αρ. πρωτ. 59077/03.04.2025 (ΑΔΑ: 61ΜΣΗ-6ΞΨ) Εγκυκλίου Σχεδιασμού του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2026-2030, αναφορικά με την κατάρτιση του Π/Υ των οικείων Προγραμμάτων και το νέο θεσμικό πλαίσιο του ΕΠΑ,

ζ. τις προτάσεις της Συμβουλευτικής Ομάδας που έχει συγκροτηθεί με την υπό στοιχεία 81248 ΕΞ 2025/13-5-2025 (Β’ 2428) απόφαση της Γενικής Γραμματέως ΠΔΕ-ΕΠΑ, αποτελούμενης από στελέχη Υπηρεσιών Διαχείρισης Υπουργείων και Περιφερειών, με έργο την κατάρτιση πρότασης για τη θέσπιση νέου πλαισίου για τη διαχείριση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), την ολοκλήρωση της τρέχουσας ΠΠ 2021-2025 και τον σχεδιασμό της νέας ΠΠ 2026-2030.

Τα συστατικά στοιχεία της νέας Προγραμματικής Περιόδου είναι:

- **Ενισχυμένος προϋπολογισμός**

Με βάση:
α. τις προβλέψεις του Πολυετούς Δημοσιονομικού Προγραμματισμού (ΠΔΠ) 2025-2029 με τους σταθερά αυξανόμενους ετήσιους εθνικούς πόρους και
β. τις αυξημένες αναπτυξιακές ανάγκες,

οι πόροι του ΕΠΑ 2026-2030 ανέρχονται σε περίπου 16.627 δισ. €, συμπεριλαμβανομένης της υπερδέσμευσης σε ποσοστό 130% για την ένταξη και υλοποίηση νέων έργων, την ένταξη της πενταετούς δαπάνης έργων που χρηματοδοτούνταν με εθνικούς πόρους και βρίσκονταν ενταγμένα στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΑΠΔΕ, καθώς και την υλοποίηση έργων που είχαν ενταχθεί στο ΕΠΑ 2021-2025 προς ωρίμανση και μεταφορά τους στη νέα Προγραμματική Περίοδο.

- **Επαρκείς πόροι για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της ΠΠ 2021-2025:** Συμπληρωματικά των ανωτέρω πόρων της ΠΠ 2026-2030, πόροι εκτιμώμενου (κατά τη σύνταξη του παρόντος) ύψους 5,8 δισ. € θα διατεθούν για την αποπληρωμή των δεσμεύσεων των έργων της ΠΠ 2021-2025, μέσω διακριτής παρακολούθησης και ειδικών κανόνων με ορίζοντα ολοκλήρωσης το έτος 2028.

- **Συμπληρωματικότητα με τα συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας:** Το ΕΠΑ σχεδιάζεται και θα εξειδικευθεί μετά την έγκρισή του σε πλήρη συμπληρωματικότητα με τα ενωσιακά προγράμματα και χρηματοδοτικά μέσα, αποφεύγοντας επικαλύψεις και μεγιστοποιώντας την αποτελεσματικότητα των δημόσιων πόρων.

- **Καθοριστική συμβολή στην υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη.** Ενδεικτικές διαφοροποιήσεις από την προηγούμενη ΠΠ είναι αφενός οι αυξημένοι πόροι που διατίθενται για την υλοποίηση νέων έργων από τα Περιφερειακά Προγράμματα, συνεκτιμώντας παράγοντες όπως η ορεινότητα, η νησιωτικότητα και το δημογραφικό, και αφετέρου οι διαθέσιμοι πόροι για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των έργων των Περιφερειακών Προγραμμάτων Ανάπτυξης 2021-2025.

- **Έμφαση σε στρατηγικές προτεραιότητες:** Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις

υποδομές και τις μεταφορές, στην ψηφιακή και πράσινη μετάβαση, στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε κρίσεις, και την κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη.

- **Αποκέντρωση διαδικασιών και ενδυνάμωση των φορέων χάραξης πολιτικής και των Υπηρεσιών Διαχείρισης:** Παράλληλα με την ενδυνάμωση των φορέων πολιτικής όπως αυτή προκύπτει από τους αυξημένους πόρους που έχουν στη διάθεσή τους, καθώς και τη διατήρηση της αποφασιστικής αρμοδιότητάς τους στην αξιοποίηση των Προϋπολογισμών των οικείων προγραμμάτων, πλήθος διαδικασιών εκσυγχρονίζεται και αποκεντρώνεται με το υπό επεξεργασία νέο θεσμικό πλαίσιο του ΕΠΑ, με αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη αυτονομία και την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη υλοποίηση.

- **Καινοτόμα χρηματοδοτικά εργαλεία:** Επέκταση της χρήσης χρηματοδοτικών μέσων (εγγυήσεις, δάνεια, συμμετοχές σε κεφάλαιο) και των Συμπράξεων Δημοσίου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) για τη μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων.

- **Πενταετής** κανονική διάρκεια Προγραμματικής Περιόδου συν δύο έτη για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των έργων.

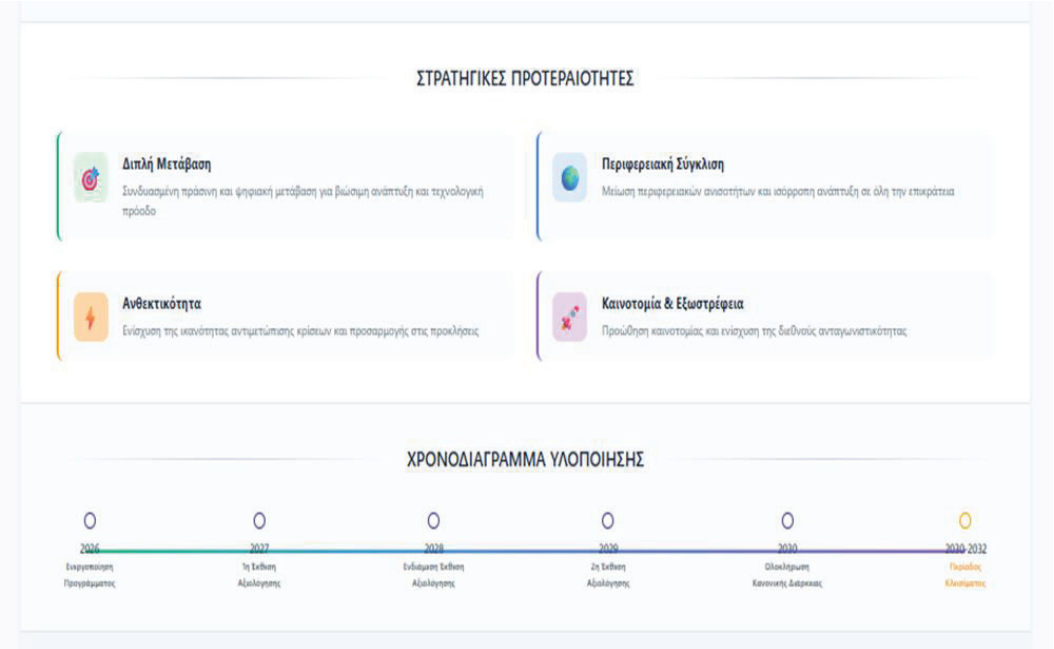

4.2. Αναπτυξιακοί στόχοι

Το ολοκληρωμένο αναπτυξιακό πλαίσιο του ΕΠΑ 2026-2030 διαρθρώνεται στους ακόλουθους 6+1 Αναπτυξιακούς Στόχους:

(Οι ειδικοί στόχοι και οι προτεραιότητες που συνοδεύουν την ανάλυση της παρούσας *ενότητας αποτελούν ενδεικτικές αναφορές και θα εξειδικευθούν περαιτέρω μετά την έγκριση των Προγραμμάτων)*

- Κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη
- Ανάπτυξη υποδομών και μεταφορών
- Πολιτική προστασία και αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης
- Καινοτομία-εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα
- Ψηφιακός μετασχηματισμός και τεχνητή νοημοσύνη
- Πράσινη ανάπτυξη και πράσινος μετασχηματισμός
- Υποστήριξη προγραμμάτων

4.2.1 Κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη

Διατηρώντας και ενισχύοντας την επιτυχημένη προσέγγιση της πρώτης περιόδου, ο άξονας της κοινωνικής συνοχής στοχεύει στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, την ενίσχυση της περιφερειακής σύγκλισης και την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης όλων των ομάδων του πληθυσμού, με ιδιαίτερη έμφαση στις ευάλωτες ομάδες και τις απομακρυσμένες περιοχές. Ο άξονας της κοινωνικής συνοχής διασφαλίζει ότι η οικονομική ανάπτυξη συνοδεύεται από κοινωνική πρόοδο και ευημερία για το σύνολο των πολιτών, με ιδιαίτερη έμφαση στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Ο στόχος της κοινωνικής συνοχής εξειδικεύεται σε πέντε (5) επιμέρους ειδικούς στόχους που αντιστοιχούν σε τομείς κοινωνικής πολιτικής:

- Υγεία
- Παιδεία
- Αθλητισμός
- Απασχόληση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού
- Συμβολή στην αντιμετώπιση του στεγαστικού και του δημογραφικού προβλήματος.

Αναδεικνύονται πέντε βασικές προτεραιότητες που καλούνται να εξυπηρετήσουν τους ειδικούς στόχους της κοινωνικής συνοχής, συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός δίκαιου και συμπεριληπτικού κοινωνικού μοντέλου (Διάγραμμα 3).

Διάγραμμα 3: Προτεραιότητες στην κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη

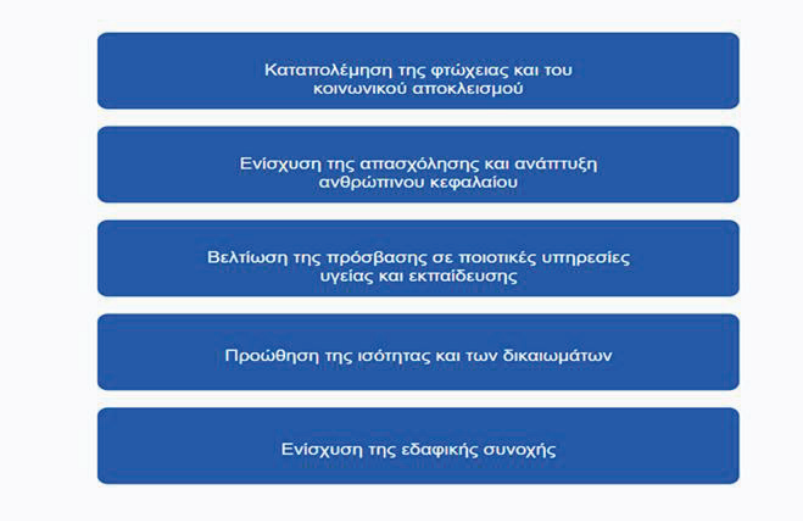

Πιο συγκεκριμένα, οι εν λόγω προτεραιότητες επικεντρώνονται, αφενός, στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, μέσα από στοχευμένες πολιτικές στήριξης ευάλωτων ομάδων, ενίσχυσης του κοινωνικού κράτους και διασφάλισης ίσων ευκαιριών πρόσβασης σε βασικά αγαθά και υπηρεσίες. Αφετέρου, δίνεται έμφαση στην ενίσχυση της απασχόλησης και την ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, μέσω δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και αναβάθμισης δεξιοτήτων, με στόχο τη βελτίωση της παραγωγικότητας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Παράλληλα, η βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης επιδιώκει να εξασφαλίσει ίσες ευκαιρίες ανάπτυξης για όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως γεωγραφικής ή κοινωνικής θέσης. Συγκεκριμένα, στον τομέα της υγείας είναι σκόπιμη η περαιτέρω αναβάθμιση των δομών, η παροχή σύγχρονου ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού, καθώς και ενέργειες για την προστασία της δημόσιας υγείας. Όσον αφορά στον τομέα του αθλητισμού, υποστηρίζονται η δημιουργία, ανάπτυξη, ανακαίνιση και συντήρηση αθλητικών υποδομών, καθώς και προγράμματα μαζικού αθλητισμού. Επιπλέον, προωθούνται η κοινωνική ένταξη, η ισότητα και η προστασία των δικαιωμάτων, με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής δικαιοσύνης. Μέσω της ενίσχυσης της εδαφικής συνοχής διασφαλίζεται ότι η ανάπτυξη κατανέμεται ισόρροπα και ωφελεί το σύνολο της κοινωνίας.

Συνεπώς, η κοινωνική συνοχή αφορά δράσεις καταπολέμησης της φτώχειας, ενίσχυσης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, εκπαίδευσης, δια βίου μάθησης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης για ευάλωτες ομάδες. Επιπλέον, ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την ενίσχυση της προσβασιμότητας ΑμεΑ και την προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης, δράσεις εναρμόνισης της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής (ενίσχυση προσχολικής αγωγής, στήριξη της οικογένειας), δράσεις για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, την κοινωνική ένταξη μεταναστών και προσφύγων και την προώθηση της ισότητας και των δικαιωμάτων.

4.2.2. Ανάπτυξη υποδομών και μεταφορών

Συνεχίζοντας την επιτυχημένη πορεία της πρώτης Προγραμματικής Περιόδου στην ανάπτυξη υποδομών, ο εν λόγω άξονας επικεντρώνεται στην αναβάθμιση, συντήρηση και επέκταση των υποδομών μεταφορών, με στόχο τη βελτίωση της συνδεσιμότητας, την ενίσχυση της προσβασιμότητας και τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης. Οι υποδομές αποτελούν τον βασικό πυλώνα της οικονομικής ανάπτυξης και της εδαφικής συνοχής. Συνεπώς, ο στόχος ανάπτυξης υποδομών και μεταφορών εξειδικεύεται σε τρεις (3) ειδικούς στόχους για την ανάπτυξη, τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των δικτύων και των μεταφορών. Σε αυτό το πλαίσιο, αναδεικνύονται τέσσερις (4) προτεραιότητες που συνθέτουν το στρατηγικό όραμα για τη βελτίωση του συστήματος μεταφορών της χώρας, με στόχο την ενίσχυση της συνδεσιμότητας, της προσβασιμότητας και της βιώσιμης κινητικότητας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο (Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Προτεραιότητες στην ανάπτυξη υποδομών και μεταφορών

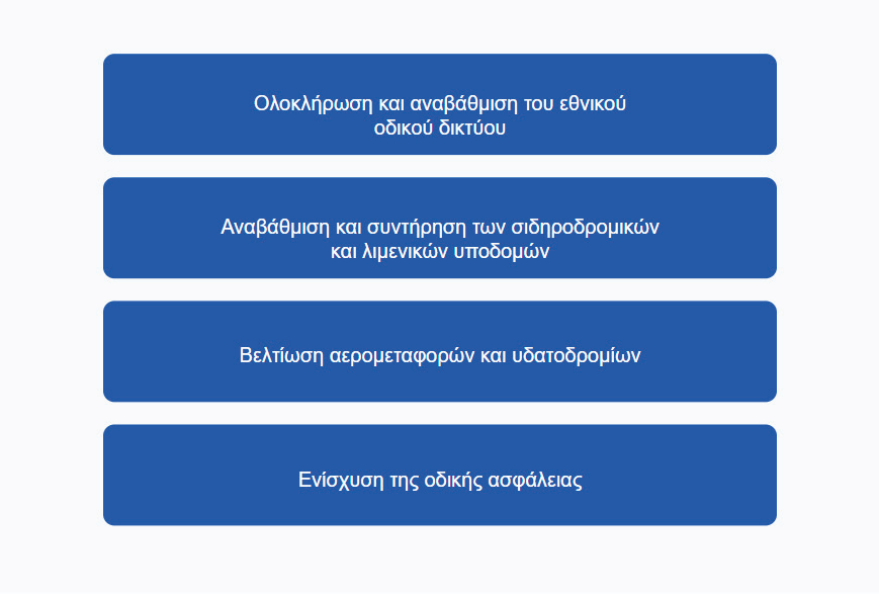

Πιο συγκεκριμένα, οι εν λόγω προτεραιότητες αφορούν στην ολοκλήρωση και αναβάθμιση του εθνικού οδικού δικτύου με δράσεις συντήρησης και προμήθειας εξοπλισμού και συστημάτων, άρσης καταπτώσεων, σήμανσης και ασφάλειας. Ακόμα, προτεραιότητα δίνεται στην ανάπτυξη, αναβάθμιση, εγκατάσταση και συντήρηση σιδηροδρομικών και λιμενικών υποδομών. Επιπλέον, προωθείται η πολύ-τροπική και αστική κινητικότητα, με την ενίσχυση συνδυασμένων μεταφορικών λύσεων που μειώνουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Παράλληλα, δίνεται προτεραιότητα στη βελτίωση αερομεταφορών και υδατοδρομίων, και υποστηρίζονται δράσεις ανάπτυξης, αναβάθμισης, εγκατάστασης, συντήρησης υποδομών και προμήθειας εξοπλισμού, προκειμένου να ενισχυθεί η διεθνής συνδεσιμότητα της χώρας. Εξίσου σημαντική είναι η ενίσχυση της οδικής ασφάλειας, μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων υποδομής, μέτρων περιορισμού ταχύτητας και διαχείρισης κυκλοφορίας, αποχιονισμούς κ.ο.κ.. Συνολικά, οι εν λόγω παρεμβάσεις συνθέτουν έναν συνεκτικό και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό για ένα σύγχρονο, ασφαλές και βιώσιμο δίκτυο μεταφορών, ικανό να υποστηρίξει τη δυναμική ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

4.2.3. Πολιτική προστασία και κλιματική αλλαγή

Αναγνωρίζοντας την κλιμάκωση των επιπτώσεων της κλιματικής κρίσης και την ανάγκη ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της χώρας, ο εν λόγω άξονας εστιάζει στην πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την ενίσχυση των μηχανισμών πολιτικής προστασίας. Αποτελεί ενισχυμένη παρέμβαση στον τομέα της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων,

αναγνωρίζοντας την αυξημένη συχνότητα ακραίων καιρικών φαινομένων. Ο στόχος της πολιτικής προστασίας και κλιματικής αλλαγής εξειδικεύεται σε έξι (6) επιμέρους ειδικούς στόχους ως εξής:

- Ενίσχυση της αντιπλημμυρικής προστασίας
- Βελτίωση συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης
- Ανάπτυξη υποδομών αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών
- Προστασία από δασικές πυρκαγιές
- Ενίσχυση ετοιμότητας και ανταπόκρισης σε κρίσεις
- Ανθεκτικότητα υποδομών στην κλιματική αλλαγή.

Αναδεικνύονται τέσσερις βασικές προτεραιότητες για έργα που συνδέονται με τον εν λόγω άξονα (Διάγραμμα 5).

Διάγραμμα 5: Προτεραιότητες στην πολιτική προστασία και στην κλιματική αλλαγή

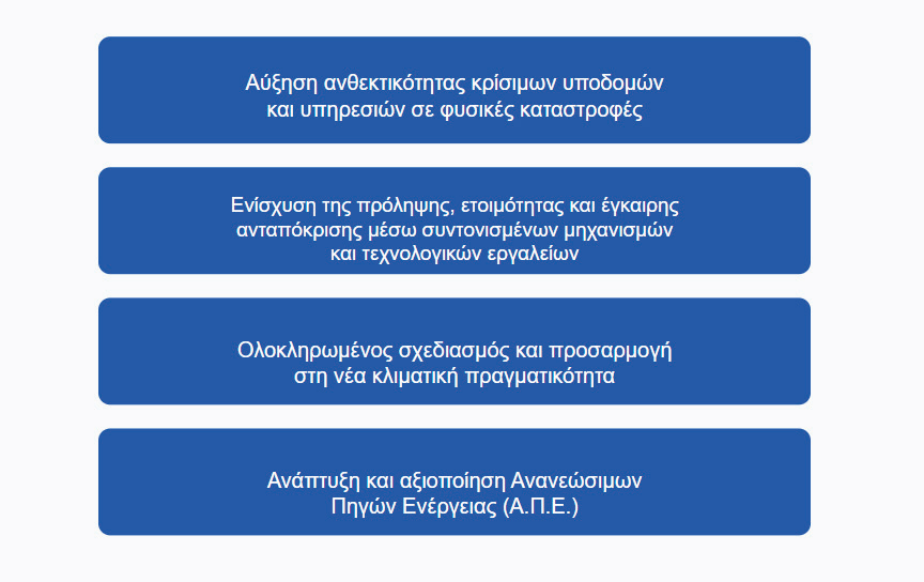

Ειδικότερα, δίνεται έμφαση στην αύξηση της ανθεκτικότητας κρίσιμων υποδομών και υπηρεσιών έναντι φυσικών καταστροφών, μέσω της αναβάθμισης τεχνικών συστημάτων, της ενίσχυσης της λειτουργικής συνέχειας και της ενσωμάτωσης προτύπων ανθεκτικότητας στον σχεδιασμό και τη συντήρηση υποδομών. Παράλληλα, προωθείται η ενίσχυση της πρόληψης, της ετοιμότητας και της έγκαιρης ανταπόκρισης μέσω της ανάπτυξης συντονισμένων μηχανισμών διαχείρισης κρίσεων και της αξιοποίησης προηγμένων τεχνολογικών εργαλείων. Ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός και η προσαρμογή στη νέα κλιματική πραγματικότητα αποτελούν

καθοριστικό πυλώνα για τη μείωση των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων.

4.2.4. Καινοτομία, εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα

Αξιοποιώντας την επιτυχημένη έμφαση της πρώτης περιόδου στην εξωστρέφεια και επεκτείνοντάς την, ο εν λόγω άξονας στοχεύει στην ενίσχυση της καινοτομίας, την προώθηση της εξωστρέφειας και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας σε διεθνές επίπεδο. Αναγνωρίζει ότι η μετάβαση σε ένα νέο παραγωγικό υπόδειγμα απαιτεί συντονισμένες παρεμβάσεις σε πολλαπλά επίπεδα της οικονομικής δραστηριότητας. Στους ειδικούς στόχους του εν λόγω άξονα περιλαμβάνονται τομείς, οι οποίοι έχουν υψηλές αναπτυξιακές δυνατότητες που πηγάζουν από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας, όπως ο πολιτισμός, ο τουρισμός, ο αγροδιατροφικός τομέας και ορισμένοι κλάδοι της βιομηχανίας. Αναδεικνύονται έξι (6) βασικές προτεραιότητες που συνδέονται με την επίτευξη των στρατηγικών στόχων για την ενίσχυση της καινοτομίας, της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας (Διάγραμμα 6).

Διάγραμμα 6: Προτεραιότητες στην καινοτομία, εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα

Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη βιώσιμη ανάπτυξη, μέσα από τη βελτίωση της παραγωγικότητας και την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας. Επιπλέον, προτεραιότητα αποτελεί η ανάπτυξη τομέων υψηλής προστιθέμενης αξίας, όπως η αγροδιατροφή, η ενέργεια, οι δημιουργικές βιομηχανίες και η τεχνολογία, που μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στη διαφοροποίηση του παραγωγικού μοντέλου της χώρας. Η προώθηση της επιχειρηματικής καινοτομίας και της εξωστρέφειας, με την ενίσχυση νεοφυών και καινοτόμων επιχειρήσεων, συνιστά κρίσιμη μεταβλητή. Εξίσου σημαντική είναι η ενίσχυση της διασύνδεσης μεταξύ έρευνας και επιχειρηματικότητας, με στόχο τη δημιουργία ενός οικοσυστήματος καινοτομίας. Επιπλέον, η προώθηση του πολιτισμού και του τουρισμού ως παραγόντων ανάπτυξης, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην ενίσχυση του εθνικού συστήματος έρευνας και καινοτομίας.

Συνεπώς, στον εν λόγω αναπτυξιακό στόχο εντάσσονται δράσεις ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας, της ανθεκτικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων. Επιπλέον, εντάσσονται δράσεις έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης κ.ά., όπως η βασική και εφαρμοσμένη έρευνα, η πειραματική ανάπτυξη και η καινοτομία, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εκπαίδευση και κατάρτιση ερευνητών. Οι δράσεις για την καινοτομία και επιχειρηματικότητα περιλαμβάνουν την έρευνα και ανάπτυξη (R&D), την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών, την ψηφιακή και τεχνολογική καινοτομία, τη δημιουργία καινοτόμων επιχειρηματικών μοντέλων και τη νεοφυή επιχειρηματικότητα (Startups). Επιπλέον, κεντρικό ρόλο κατέχουν οι δράσεις για τη βιομηχανία και το εμπόριο, με έμφαση στην καινοτομία, καθώς και δράσεις για την εξωστρέφεια και την ανάπτυξη της αγοράς.

4.2.5. Ψηφιακός μετασχηματισμός και τεχνητή νοημοσύνη

Απαντώντας στις προκλήσεις που αναδείχθηκαν κατά την πρώτη προγραμματική περίοδο σχετικά με την ψηφιοποίηση, ο εν λόγω άξονας επικεντρώνεται στην επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού της οικονομίας, της δημόσιας διοίκησης και της κοινωνίας, με έμφαση στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την αύξηση της παραγωγικότητας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Ο στόχος του ψηφιακού μετασχηματισμού εξειδικεύεται σε έξι (6) επιμέρους ειδικούς στόχους ως εξής:

- Ολοκλήρωση του ψηφιακού μετασχηματισμού της δημόσιας διοίκησης
- Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων
- Διασφάλιση της ψηφιακής ένταξης όλων των πολιτών
- Ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών
- Προστασία δεδομένων και κυβερνοασφάλεια
- Αξιοποίηση και ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών

Στο πλαίσιο αυτό, αναδεικνύονται έξι στρατηγικές προτεραιότητες που αποσκοπούν στη δημιουργία ενός σύγχρονου και ασφαλούς ψηφιακού περιβάλλοντος (Διάγραμμα 7).

Διάγραμμα 7: Προτεραιότητες στον ψηφιακό μετασχηματισμό και την τεχνητή νοημοσύνη

Η ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση διαδικασιών επιδιώκει κυρίως την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων υπηρεσιών. Η αναβάθμιση ψηφιακών υποδομών και υποδομών τεχνολογιών, πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) ενισχύει τη συνδεσιμότητα και τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων, ενώ η ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών και εφαρμογών προάγει την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις. Παράλληλα, με την εκπαίδευση σε ψηφιακές δεξιότητες ενισχύεται ο βαθμός κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού, ενώ η ασφάλεια και προστασία δεδομένων διασφαλίζει την αξιοπιστία του ψηφιακού οικοσυστήματος. Η αξιοποίηση νέων τεχνολογιών συμβάλλει στη μετάβαση προς μια ανταγωνιστική και βιώσιμη οικονομία. Οι εν λόγω παρεμβάσεις συμβάλλουν στην επιτάχυνση της ψηφιακής μετάβασης.

4.2.6. Πράσινη ανάπτυξη και πράσινος μετασχηματισμός

Ενισχύοντας την επιτυχημένη προσέγγιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας της

πρώτης περιόδου, ο εν λόγω άξονας προωθεί τη μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία, την ενεργειακή μετάβαση, την κυκλική οικονομία και την προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας. Ο στόχος της πράσινης ανάπτυξης και του πράσινου μετασχηματισμού εξειδικεύεται σε τρεις επιμέρους ειδικούς στόχους ως εξής:

- Προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης
- Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος μέσω καθαρής ενέργειας και εξοικονόμησης πόρων
- Ενίσχυση της ανθεκτικότητας απέναντι στην κλιματική αλλαγή μέσω ορθής διαχείρισης ενέργειας, νερού και αποβλήτων

Οι στρατηγικές προτεραιότητες για την πράσινη ανάπτυξη και τον πράσινο μετασχηματισμό επικεντρώνονται σε τέσσερις βασικούς πυλώνες, οι οποίοι συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο βιώσιμης μετάβασης (Διάγραμμα 8).

Διάγραμμα 8: Προτεραιότητες στην πράσινη ανάπτυξη και στον πράσινο μετασχηματισμό

Η επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης μέσω της αξιοποίησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στοχεύει στη μείωση των εκπομπών και στην ενίσχυση της ενεργειακής αυτάρκειας. Η προώθηση της κυκλικής οικονομίας αποσκοπεί στην αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων και τη μείωση των αποβλήτων. Παράλληλα, η προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας αποσκοπεί στη διατήρηση των οικοσυστημάτων και την αποτροπή της περιβαλλοντικής υποβάθμισης. Επιπλέον,

η ορθή διαχείριση των υδάτινων πόρων εστιάζει στην εξοικονόμηση και στην επαναχρησιμοποίησή τους, ειδικά στο πλαίσιο της κλιματικής κρίσης.

4.2.7. Υποστήριξη προγραμμάτων

Ο εν λόγω δευτερεύων υποστηρικτικός άξονας διασφαλίζει την αποτελεσματική υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων, ενισχύοντας τις διοικητικές ικανότητες των φορέων υλοποίησης, βελτιώνοντας τα συστήματα δεικτών και προωθώντας την εκπαίδευση και ενημέρωση των δικαιούχων. Επικεντρώνεται στην ενίσχυση της διοικητικής επάρκειας σε όλα τα επίπεδα προγραμματισμού, υλοποίησης, παρακολούθησης και ελέγχου. Ο στόχος της υποστήριξης προγραμμάτων εξειδικεύεται σε δύο επιμέρους ειδικούς στόχους ως εξής:

- Ενδυνάμωση της διοικητικής και οργανωτικής ικανότητας των εμπλεκόμενων φορέων, με σκοπό τη διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής υλοποίησης των παρεμβάσεων

- Εδραίωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διακυβέρνησης, μέσω της ενίσχυσης των μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των παρεμβάσεων, αναδεικνύονται τρεις βασικές στρατηγικές προτεραιότητες που αποσκοπούν στην υποστήριξη της υλοποίησης των προγραμμάτων (Διάγραμμα 9).

Διάγραμμα 9: Προτεραιότητες στην υποστήριξη προγραμμάτων

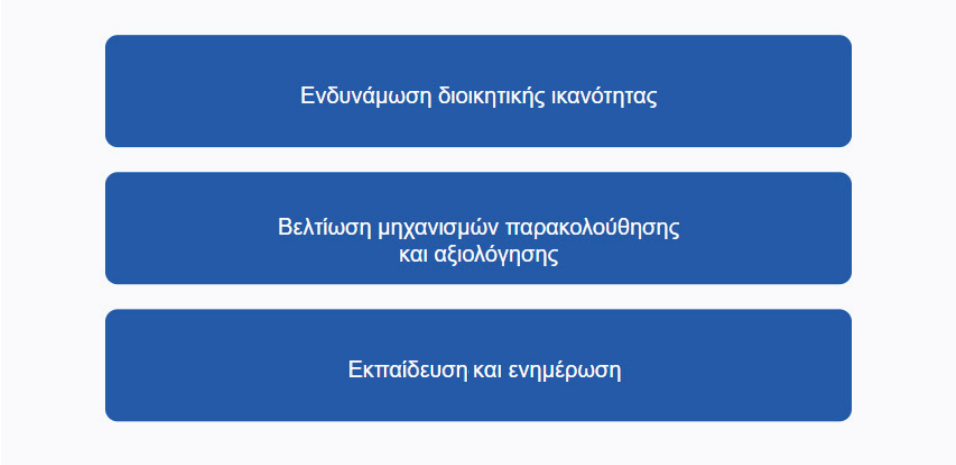

Ειδικότερα, δίνεται έμφαση στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των φορέων υλοποίησης, προκειμένου να διασφαλιστούν η εύρυθμη λειτουργία και η επιτυχής απορρόφηση των πόρων. Ταυτόχρονα, προωθείται η βελτίωση των μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης, ενώ παράλληλα δίνεται βαρύτητα στην εκπαίδευση και την ενημέρωση των δικαιούχων και λοιπών εμπλεκόμενων φορέων, με στόχο την ενίσχυση της διοικητικής επάρκειας και της ορθής εφαρμογής των δράσεων.

Παράρτημα: Αντιστοίχιση προτεραιοτήτων με ειδικούς στόχους, ανάγκες και δυνατότητες ανά αναπτυξιακό στόχο (οι ειδικοί στόχοι και οι προτεραιότητες είναι ενδεικτικές και θα εξειδικευθούν περαιτέρω μετά την έγκριση των Προγραμμάτων)

Πίνακας 4.2.1. Κοινωνική συνοχή και ανάπτυξη

Προτεραιότητες και ενδεικτικά έργα	Ειδικοί Στόχοι				Ανάγκες							Δυνατότητες		
	Υγεία	Παιδεία	Αθλητισμός	Ανασχεδίαση και Ανάπτυξη αναψυκτηρίου δυναμικού	Κοινωνικές συνέπειες	Δημοσιονομική πειθαρχία	Αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος	Τεχνολογικές εξελίξεις	Κλιματική αλλαγή/ περιβάλλον	Δημογραφικές εξελίξεις	Δομές προκλήσεις	Γεωγραφική θέση	Φυσικό Περιβάλλον και κλίμα	Πολιτιστική κληρονομία
Ενίσχυση της απασχόλησης και ανάπτυξη ανθρώπινου κεφαλαίου	•	• • •	• •	• • •	• • •	•	• • •	• •		• •	• •	•		
Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού	• • •	• • •	• •	• • •	• • •		•	•		• • •	• •			

Βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης	●●●	●●●	●	●●	●●●		●	●●		●●		
Προώθηση της ισότητας και των δικαιωμάτων	●●	●●●	●●	●●●	●●●		●	●			●	
Ενίσχυση της εδαφικής συνοχής	●●	●●	●	●●	●●●		●●	●	●		●	●

Σημείωση: ● - πολύ ισχυρή συσχέτιση, ●● -ισχυρή συσχέτιση, ● -συσχέτιση

Πίνακας 4.2.2. Ανάπτυξη υποδομών και μεταφορών

Προτεραιότητες και ενδεικτικά έργα	Ειδικοί Στόχοι			Ανάγκες							Δυνατότητες		
	Ανάπτυξη	Βελτίωση	Εκσυγχρονισμός	Κοινωνικές συνέπειες	Δημοσιονομική πειθαρχία	Αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος	Τεχνολογικές εξελίξεις	Κλιματική αλλαγή/ περιβάλλον	Δημογραφικές εξελίξεις	Λοιπές προκλήσεις	Γεωγραφική θέση	Φυσικό Περιβάλλον και κλίμα	Πολιτιστική κληρονομιά
Αναβάθμιση και συντήρηση των σιδηροδρομικών και λιμενικών υποδομών	● ● ●	● ● ●	● ● ●	● ●		● ● ●		●		●	● ● ● ●	●	
Ολοκλήρωση και αναβάθμιση του εθνικού οδικού δικτύου	● ● ●	● ● ●	● ●	● ●							●		

Βελτίωση αερομεταφορών και υδατοδρομίων	•••	••	••							
Ενίσχυση της οδικής ασφάλειας	•	•••	•••	•••					•	

Σημείωση: • - πολύ ισχυρή συσχέτιση, •• -ισχυρή συσχέτιση, • -συσχέτιση

Πίνακας 4.2.3. Πολιτική προστασία και κλιματική αλλαγή

Προτεραιότητες και ενδεικτικά έργα	Ειδικοί Στόχοι							Ανάγκες							Δυνατότητες		
	Ενίσχυση της αντιληπτικής προστασίας	Βελτίωση συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης	Ανάπτυξη υποδομών αντιπλημμυρικής εκτακτων ανάγκων	Προστασία από δασικές πυρκαγιές	Ενίσχυση ετοιμότητας και αυτατόκρισης σε κρίσεις	Προσαρμογή υποδομών στην κλιματική αλλαγή	Κοινωνικές συνέπειες	Δημοσιονομική πειθαρχία	Αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος	Τεχνολογικές εξελίξεις	Κλιματική αλλαγή/ περιβάλλον	Δημογραφικές εξελίξεις	Δομές προκλήσεις	Γεωγραφική θέση	Φυσικό Περιβάλλον και κλίμα	Πολιτιστική κληρονομία
Ολοκληρωμένος σχεδιασμός και προσαρμογή στη νέα κλιματική πραγματικότητα	● ● ●	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●		●	● ●	● ● ●		● ●	● ●	● ● ●	
Ενίσχυση της πρόληψης, ετοιμότητας και έγκαιρης αντιπαράκρισης μέσω συντονισμένων μηχανισμών και τεχνολογικών εργαλείων	●	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●			● ●	● ●		● ●	●	● ●	
Αύξηση ανθεκτικότητας κρίσιμων υποδομών και υπηρεσιών σε φυσικές καταστροφές	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●	● ●			● ●	● ●		● ●	● ●	● ●	

Ανάπτυξη και αξιοποίηση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.)	•	•	•	•	•	•		•	•	•			•

Σημείωση: • • • - πολύ ισχυρή συσχέτιση, • • -ισχυρή συσχέτιση, • -συσχέτιση

Πίνακας 4.2.4. Καινοτομία, εξωστρέφεια και ανταγωνιστικότητα

Προτεραιότητες και ενδεικτικά έργα		Ειδικοί Στόχοι				Ανάγκες							Δυνατότητες		
		Πολιτιστικός	Τουριστικός	Αγροδιατροφικός τομέας	Βιομηχανία	Κοινωνικές συνέπειες	Δημοσιονομική πειθαρχία	Αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος	Τεχνολογικές εξελίξεις	Κλιματική αλλαγή/ περιβάλλον	Δημογραφικές εξελίξεις	Δομές προκλήσεις	Γεωγραφική θέση	Φυσικό Περιβάλλον και κλίμα	Πολιτιστική κληρονομία
Προώθηση της ευημερίας και κοινωνικής συμπερίληψης και ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής			●	●	●	●		●				●	●		
Ενίσχυση του εθνικού συστήματος έρευνας και καινοτομίας		●	●	●	●	●		●	●			●			

Προώθηση του πολιτισμού και του τουρισμού	●●●	●●●	●●●	●●●	●●●	●●					
Ενίσχυση της διασύνδεσης έρευνας-επιχειρηματικότητας	●●●	●●●	●●●	●●		●●●	●				
Ανάπτυξη τομέων υψηλής προστιθέμενης αξίας	●●●	●●●	●●●	●		●●●			●●	●●	●●●
Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων		●●●	●●●	●		●●●			●●	●●	

Σημείωση: ● ● ● - πολύ ισχυρή συσχέτιση, ● ●-ισχυρή συσχέτιση, ●-συσχέτιση

Πίνακας 4.2.5. Ψηφιακός μετασχηματισμός και τεχνητή νοημοσύνη

Προτεραιότητες και ενδεικτικά έργα	Ειδικοί Στόχοι						Ανάγκες							Δυνατότητες		
	Ολοκλήρωση του ψηφιακού μετασχηματισμού της δημόσιας διοίκησης	Ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων	Διασφάλιση της ψηφιακής ενταξης όλων των πολιτών	Ανάπτυξη ψηφιακών υποδομών	Προστασία δεδομένων και κυβερνοασφάλεια	Κοινωνικές συνέπειες	Δημοσιονομική πειθαρχία	Αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος	Τεχνολογικές εξελίξεις	Κλιματική αλλαγή/ περιβάλλον	Δημογραφικές εξελίξεις	Δομές προκλήσεις	Γεωγραφική θέση	Φυσικό Περιβάλλον και κλίμα	Πολιτιστική κληρονομία
Ανάπτυξη ψηφιακών πλατφορμών και εφαρμογών	●●●	●●	●●●	●●●	●●●	●			●●●			●●			
Αναβάθμιση ψηφιακών υποδομών και ΤΠΕ	●●●	●●	●●●	●●●	●●				●●●	●		●			
Ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση διαδικασιών	●●●	●●	●●●	●●●	●●	●●			●●●	●		●●			

Κατάρτιση ψηφιακών δεξιοτήτων	••	•••	•••	•	•	•		•••	•••		•			
Ασφάλεια και προστασία δεδομένων	•••	••	••	•••	•••	•			•••		•			
Αξιοποίηση νέων τεχνολογιών	•••	•••	••	•••	••			•••	•••	•	••	•		

Σημείωση: • - πολύ ισχυρή συσχέτιση, •• -ισχυρή συσχέτιση, • -συσχέτιση

Πίνακας 4.2.6. Πράσινη ανάπτυξη και πράσινος μετασχηματισμός

Προτεραιότητες και ενδεικτικά έργα	Ειδικοί Στόχοι			Ανάγκες							Δυνατότητες		
	Προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης	Μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος	Διαχείριση ενέργειας, νερού και απορριμμάτων	Κοινωνικές συνέπειες	Δημοσιονομική πειθαρχία	Αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος	Τεχνολογικές εξελίξεις	Κλιματική αλλαγή/ περιβάλλον	Δημογραφικές εξελίξεις	Δομές προκλήσεις	Γεωγραφική θέση	Φυσικό Περιβάλλον και κλίμα	Πολιτιστική κληρονομιά
Προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας	●●●	●●	●●●	●●		●		●●●			●	●●●	
Προώθηση της κυκλικής οικονομίας	●●●	●●●	●●●	●●		●	●●	●●●				●●	
Επιτάχυνση της ενεργειακής μετάβασης και αξιοποίηση ΑΠΕ	●●●	●●●	●●●	●●		●	●	●					

Διαχείριση υδάτινων πόρων	•••	••	•••	•				•••				

Σημείωση: ••• - πολύ ισχυρή συσχέτιση, •• -ισχυρή συσχέτιση, • -συσχέτιση

Πίνακας 4.2.7. Υποστήριξη προγραμμάτων

Προτεραιότητες και ενδεικτικά έργα	Ειδικοί Στόχοι		Ανάγκες							Δυνατότητες		
	Ενδυνάμωση της διοικητικής και οργανωτικής ικανότητας	Ολοκληρωμένο πλαίσιο διακυβέρνησης	Κοινωνικές συνέπειες	Δημοσιονομική πειθαρχία	Αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος	Τεχνολογικές εξελίξεις	Κλιματική αλλαγή/ περιβάλλον	Δημογραφικές εξελίξεις	Δομές προκλήσεις	Γεωγραφική θέση	Φυσικό Περιβάλλον και κλίμα	Πολιτιστική κληρονομιά
Ενδυνάμωση διοικητικής ικανότητας	● ● ●	● ● ●										
Βελτίωση μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης	● ● ●	● ● ●				●						
Εκπαίδευσης και ενημέρωση	● ● ●	● ● ●							●			

Σημείωση: ● ● ● - πολύ ισχυρή συσχέτιση, ● ●-ισχυρή συσχέτιση, ●-συσχέτιση

5. Προϋπολογισμός ΕΠΑ 2026-2030 και κατανομή

Ως προς το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, η σταθερή δημοσιονομική πολιτική της χώρας και ο στρατηγικός προσανατολισμός της επιστροφής του μερίσματος της κοινωνίας στην κοινωνία έχουν οδηγήσει:
Α. Στην ύπαρξη επαρκών πόρων (περίπου 5,8 δισ.) για την ολοκλήρωση των έργων της ΠΠ 2021-2025 με ορίζοντα το έτος 2028, υπό ειδικούς κανόνες διαχείρισης.
Β. Στην ύπαρξη αυξημένων πόρων, σε σχέση με την ΠΠ 2021-2025, για τα νέα έργα ΕΠΑ 2026-2030.

Ο αρχικός προϋπολογισμός του Προγράμματος 2026-2030 ανέρχεται σε 13.157 εκατ. ευρώ (με την υπερδέσμευση 16.627 εκατ. ευρώ) και θα αξιοποιηθεί:

- Για νέες αναπτυξιακές παρεμβάσεις σε όλη την επικράτεια
- Για την υποδοχή της πενταετούς δαπάνης έργων που ήταν ενταγμένα στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΑΠΔΕ και χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους
- Για τη μεταφορά έργων ενταγμένων στο ΕΠΑ 2021-2025 με μηδενική ή περιορισμένη επιλέξιμη δαπάνη, με στόχο την ωρίμανση και την ένταξή τους στο ΕΠΑ 2026-2030.

Η παρούσα ενότητα θα αναλύσει τη στρατηγική κατανομή του προϋπολογισμού του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) σε τρεις βασικούς πυλώνες:

- Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ) - κατανομή ανά Υπουργείο.
- Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΠΠΑ) - κατανομή ανά Περιφέρεια.
- Ειδικά Προγράμματα Ανάπτυξης - ειδικού σκοπού προγράμματα.

Η συνολική εικόνα του Προγράμματος είναι η ακόλουθη:

- ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΑ: 13.157 εκατ. €
- ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΕ ΥΠΕΡΔΕΣΜΕΥΣΗ: 16.627 εκατ. €

(Η υπερδέσμευση στα Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα ανέρχεται στο 30% επί του αρχικού προϋπολογισμού. Τα Ειδικά Προγράμματα και το Αποθεματικό δεν λαμβάνουν υπερδέσμευση κατά την έγκριση του ΕΠΑ)

Η στρατηγική της υπερδέσμευσης αποσκοπεί στη διασφάλιση της πλήρους απορρόφησης των διαθέσιμων πόρων, αντισταθμίζοντας πιθανές καθυστερήσεις ή ματαιώσεις έργων.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

1. Τομεακά Προγράμματα (ΤΠΑ): 9.067 εκατ. €
2. Περιφερειακά Προγράμματα (ΠΠΑ): 2.500 εκατ. €
3. Ειδικά Προγράμματα: 1.570 εκατ. €

Επιπλέον, πραγματοποιείται μια αρχική κατανομή 20 εκατ. € ως Αποθεματικό, για την αντιμετώπιση τυχόν κατεπειγουσών συνεπειών κρίσεων και εκτάκτων αναγκών.

Η κατανομή αποδεικνύει τον κεντρικό χαρακτήρα του προγράμματος, με τα Τομεακά Προγράμματα να απορροφούν το 68% των πόρων, ενώ παράλληλα διατηρείται σημαντική έμφαση στην αυτονομία των Περιφερειών στην αξιοποίηση εθνικών πόρων.

Πίνακας 5.1 Κατανομή Π/Υ στα Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ)

ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΤΠΑ)	Αρχικός Π/Υ σε εκατ. €	Π/Υ με Υπερδέσμευση
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	59	76,7
ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	374	486,2
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ	49	63,7
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	454	590,2
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	79	102,7
ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΣΥΛΟΥ	79	102,7
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	79	102,7
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	194	252,2
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ	148	192,4
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	79	102,7
ΥΓΕΙΑΣ	247	321,1
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	691	898,3

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	839	1090,7
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	197	256,1
ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	395	513,5
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	30	39
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	296	384,8
ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	2577	3350,1
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	1214	1578,2
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	987	1283,1
ΣΥΝΟΛΟ	**9067**	**11787**

*Το σύνολο τίθεται κατόπιν στρογγυλοποίησης.

Πίνακας 5.2 Κατανομή Π/Υ στα Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΠΠΑ)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΠΑ)	**Π/Υ σε εκατ. €**	**Π/Υ με Υπερδέσμευση**
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	166	215,8
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	215	279,5
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	115	149,5
ΗΠΕΙΡΟΥ	133	172,9
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	197	256,1
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	275	357,5
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	89	115,7
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	285	370,5
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	150	195
ΑΤΤΙΚΗΣ	445	578,5
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	116	150,8
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	114	148,2
ΚΡΗΤΗΣ	200	260
ΣΥΝΟΛΟ	**2.500**	**3.250**

Πίνακας 5.3 Κατανομή Π/Υ στα Λοιπά Προγράμματα Ανάπτυξης

ΛΟΙΠΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Π/Υ σε εκατ. €
ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ*	**1.570**

* Στα Ειδικά Προγράμματα Ανάπτυξης περιλαμβάνονται το Ειδικό Πρόγραμμα Φυσικών Καταστροφών, το Ειδικό Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, έργα ΣΔΙΤ και το Ειδικό Πρόγραμμα της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

Το ποσοστό αυτό είναι σημαντικό και αποδεικνύει την ανάγκη:
- Ευελιξίας στην αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών (Φυσικές Καταστροφές)
- Στοχευμένης παρέμβασης σε προβληματικές περιοχές (Δίκαιη Μετάβαση)
- Συνεργειών με την ιδιωτική πρωτοβουλία (ΣΔΙΤ)
- Διατομεακής συνεργασίας (Προεδρία της Κυβέρνησης)

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ (βάσει εμπειρίας παρόμοιων προγραμμάτων):

- Φυσικές Καταστροφές: ~800 εκατ. €
- Δίκαιη Μετάβαση: ~150 εκατ. €
- ΣΔΙΤ: ~600 εκατ. €
- Προεδρία της Κυβέρνησης: ~20 εκατ. €

Η μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών, γεγονός που αντανακλά την αυξημένη κλιματική ευπάθεια της χώρας και την ανάγκη για άμεση αντίδραση.

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΕ ΕΚΑΤ. €		
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	**ΑΡΧΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ**	**ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΕ ΥΠΕΡΔΕΣΜΕΥΣΗ**
ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	9.067	11.787
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	2.500	3.250
ΕΙΔΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	1.570	1.570
ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	20	20
ΣΥΝΟΛΟ	13.157	16.627

6. Επιδιωκόμενα αποτελέσματα

Η κεντρική επιδίωξη του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2026-2030 είναι η συμβολή των εθνικών πόρων με καταλυτικό τρόπο στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας της ελληνικής οικονομίας και στην εδραίωση μιας κοινωνικά δίκαιης ανάπτυξης.

Μέσω του ολοκληρωμένου μηχανισμού του ΕΠΑ, της ενεργοποίησης όλων των αναπτυξιακών στόχων που θέτει, των συντονισμένων και στοχευμένων αναπτυξιακών παρεμβάσεων και προσπαθειών, καθώς και μέσω της πλήρους αξιοποίησης των ενισχυμένων διαθέσιμων πόρων, τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα του σχεδιασμού και της υλοποίησης της νέας ΠΠ συνοψίζονται **στην ενίσχυση της συμβολής του ΕΠΑ στην επίτευξη των κάτωθι ενδεικτικών αποτελεσμάτων:**

- Ανάπτυξη και επέκταση κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών
- Βελτίωση των υποδομών του τομέα της παιδείας και ενίσχυση του εκπαιδευτικού συστήματος
- Αντιμετώπιση του δημογραφικού ζητήματος
- Αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος
- Ενίσχυση της εξωστρέφειας, ανθεκτικότητας και ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων
- Δημιουργία νέων, καλύτερων και καλύτερα αμειβόμενων θέσεων εργασίας προστιθέμενης αξίας
- Εξομάλυνση περιφερειακών ανισοτήτων, προώθηση της σύγκλισης και βελτίωση των όρων διαβίωσης σε όλες τις περιφέρειες της χώρας
- Ενεργοποίηση συνεργειών μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την υλοποίηση κρίσιμων αναπτυξιακών παρεμβάσεων
- Κινητοποίηση ιδιωτικών πόρων
- Ενίσχυση των υποδομών και υπηρεσιών υγείας
- Μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία
- Ψηφιακός μετασχηματισμός και τεχνητή νοημοσύνη
- Αναβάθμιση των υποδομών του τομέα της εθνικής άμυνας
- Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των δημοσίων επενδύσεων στους τομείς του πολιτισμού, αθλητισμού και τουρισμού
- Ενίσχυση του εθνικού συστήματος έρευνας και καινοτομίας, ενίσχυση της σύνδεσης ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και ερευνητικών κέντρων με τις επιχειρήσεις και δημιουργία ευνοϊκού οικοσυστήματος για την ανάπτυξη και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και προϊόντων
- Ανάπτυξη υποδομών για τη βελτίωση της συνδεσιμότητας, την ενίσχυση της προσβασιμότητας, τη στήριξη της οικονομικής ανάπτυξης και τη βελτίωση της ποιότητας και της ασφάλειας της ζωής των πολιτών
- Περαιτέρω ανάπτυξη δομών πολιτικής προστασίας και μηχανισμών πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών